

Увод

Здравствену делатност на више нивоа у Београду обавља седам здравствених установа и то:

1. Институт за трансфузију крви Србије
2. Институт за вирусологију, вакцине и серуме „Торлак“
3. Институт за медицину рада Србије „Др Драгомир Карајовић“
4. Институт за судску медицину Медицинског факултета Универзитета у Београду
5. Завод за биоциде и медицинску екологију
6. Завод за психофизиолошке поремећаје и говорну патологију „Проф. др Цветко Брајовић“
7. Градски завод за јавно здравље, Београд

У складу са Правилником о показатељима квалитета здравствене заштите, ове установе прате показатеље квалитета од 1. јула 2007. године. С обзиром на специфичност установа које обављају делатност на више нивоа здравствене заштите, показатељи квалитета су дефинисани посебно за сваку здравствену установу.

У овој анализи је вршено поређење показатеља квалитета рада у последњих 10 година (у периоду од 2012. до 2021. године).

1. Институт за трансфузију крви Србије

Показатељи квалитета које прате институти, заводи и службе за трансфузију крви су:

1. Просечан број давања крви добровољних давалаца по лекару
2. Формиран регистар давалаца крви
3. Процент наменских (породичних) давања крви
4. Процент давања крви на терену (у мобилним тимовима)
5. Примена упитника за даваоце крви
6. Примена националних критеријума за селекцију давалаца крви
7. Број прикупљених јединица крви према структури кеса
8. Примена националног алгоритма обавезних тестирања узорака крви давалаца на маркере трансфузијских трансмисивних инфекција
9. Процент трансфундованих јединица целе крви
10. Процент примењених еритроцита осиромашених леукоцитима
11. Примена националних водича за терапију компонентама крви
12. Успостављене формалне процедуре за евидентирање посттрансфузијских реакција
13. Успостављене стандардне оперативне процедуре рада
14. Успостављене формалне процедуре за контролу квалитета компонента крви
15. Евиденција о пријему и дистрибуцији јединица крви узетих из других установа
16. Постојање формализоване процедуре за пријаву неусаглашености и инцидената

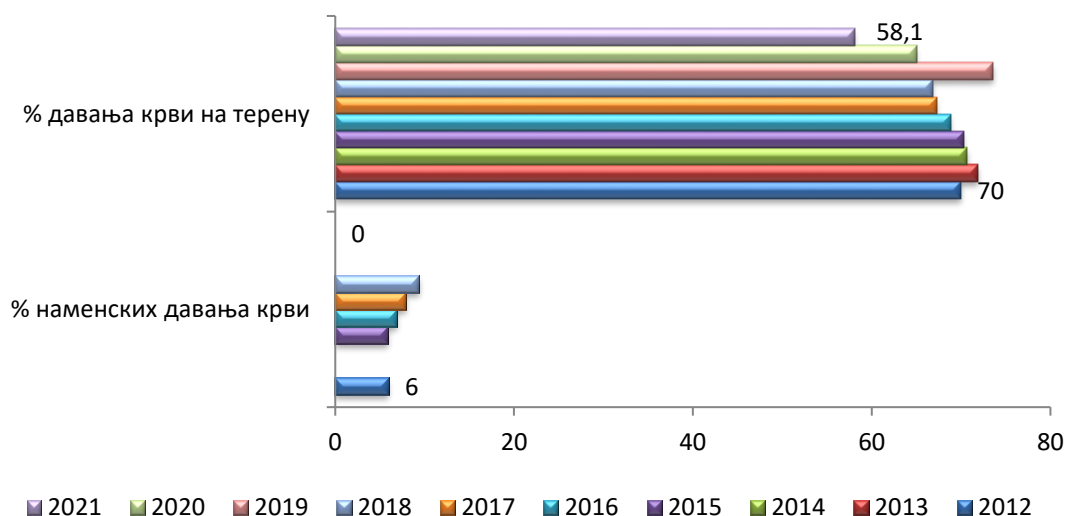
У Институту за трансфузију крви Србије у 2021. години на прикупљању и издавању крви ефективно је радило 22 лекара, као и у 2020. години (Табела 1). Број прегледаних добровољних давалаца крви (ДДК) је износио 72.354, што је више у односу на претходну годину, када је било најмање прегледаних у односу на све остале посматране године. У 2021. години остварено је укупно 65.535 давања крви (38.069 давања у мобилном тиму и 27.466 давања у установи). То значи да 6.999 прегледаних давалаца (или 9,7%), из здравствених разлога, нису били у могућности да дају крв.

Табела 1. Подаци о раду на прикупљању крви у Институту за трансфузију крви Србије, 2012-2021. године

ПОДАЦИ	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Број лекара	18,5	20,2	21	20,4	22	24	21	20	22	22
Број прегледаних давалаца крви	70239	72121	72298	71264	71614	74397	87555	86310	64491	72.354
Број давања крви	62416	64136	64864	63440	64429	66872	78749	78243	58327	65.535
Број давања крви у мобилном тиму	43679	46125	45838	44597	44299	45037	52650	57600	37931	38.069
Број давања крви у установи	18737	18011	19026	18843	20130	21835	26099	20643	20396	27.466
Број наменских давања крви	3733	0	0	3750	4438	5264	7481	0	0	0

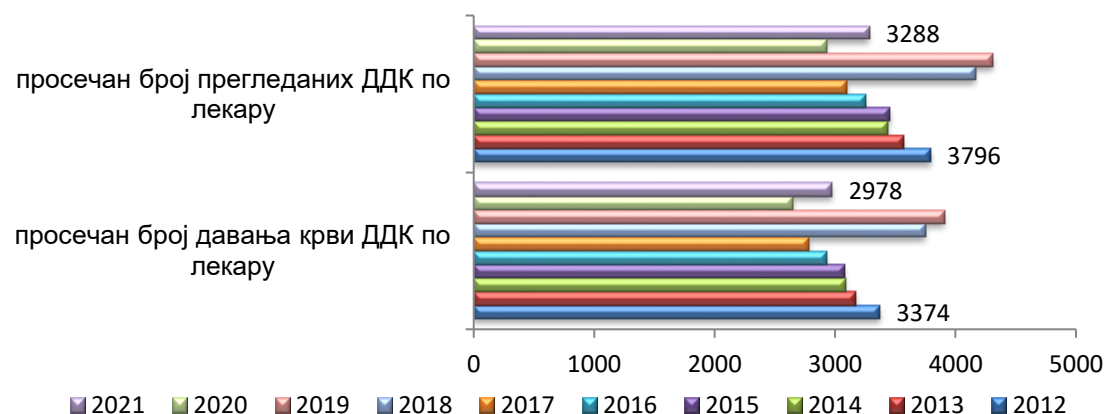
Број давања крви на терену је износио 38.069, односно 58%, што је мање у односу на претходну годину (Графикон 1).

Графикон 1. Процент давања крви на терену и наменских давања крви у Институту за трансфузију крви Србије, 2012-2021. године

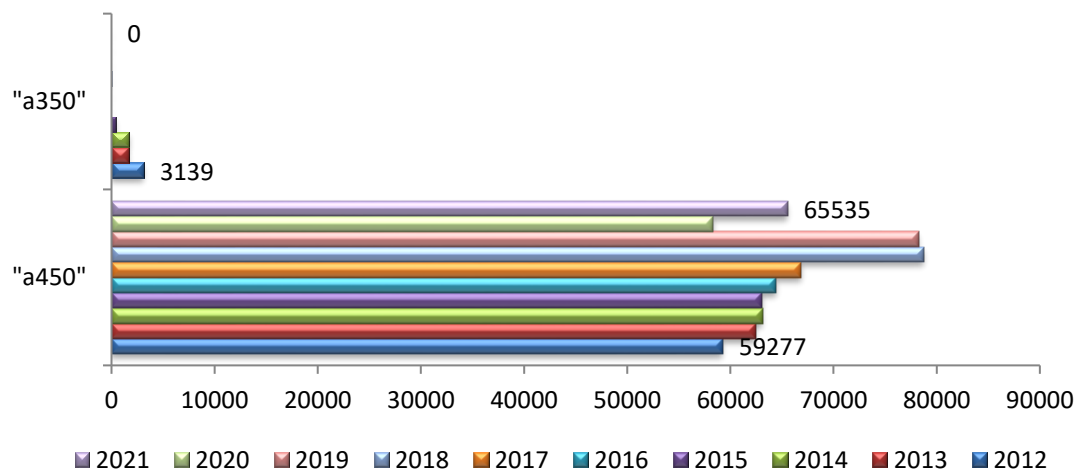
Просечан број прегледаних добровољних давалаца крви по лекару у 2021. години износи 3.288 и већи је у односу на претходну годину, као и број давања крви ДДК по лекару који износи 2.978 (Графикон 2).

Графикон 2. Просечан број прегледаних добровољних давалаца крви и број давања крви по лекару у Институту за трансфузију крви Србије, 2012-2021. године

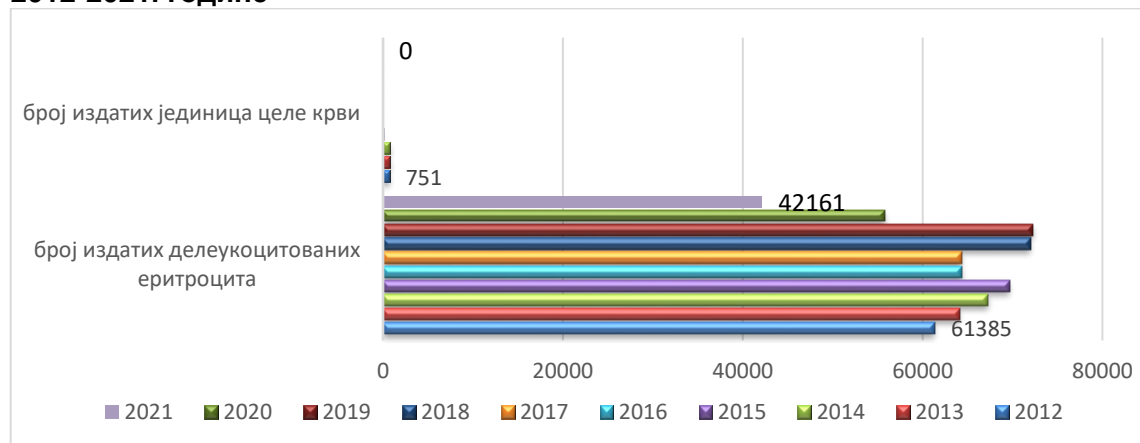
У односу на структуру кеса, у 2021. години прикупљено је 65.535 јединица „а450“, а није прикупљена ни једна јединица „а350“. У посматраном десетогодишњем периоду, постоји тенденција повећања прикупљених јединица крви „а450“, а смањења прикупљених јединица крви „а350“ (Графикон 3), што је у складу са праксом давања деривата крви, а не пуне крви која може изазвати бројне реакције код примаоца. За израду деривата крви потребна је већа доза узете крви од давалаца, за шта се користе кесе а450 од 450ml.

Графикон 3. Број прикупљених јединица крви према структури кеса у Институту за трансфузију крви Србије, 2012-2021. године

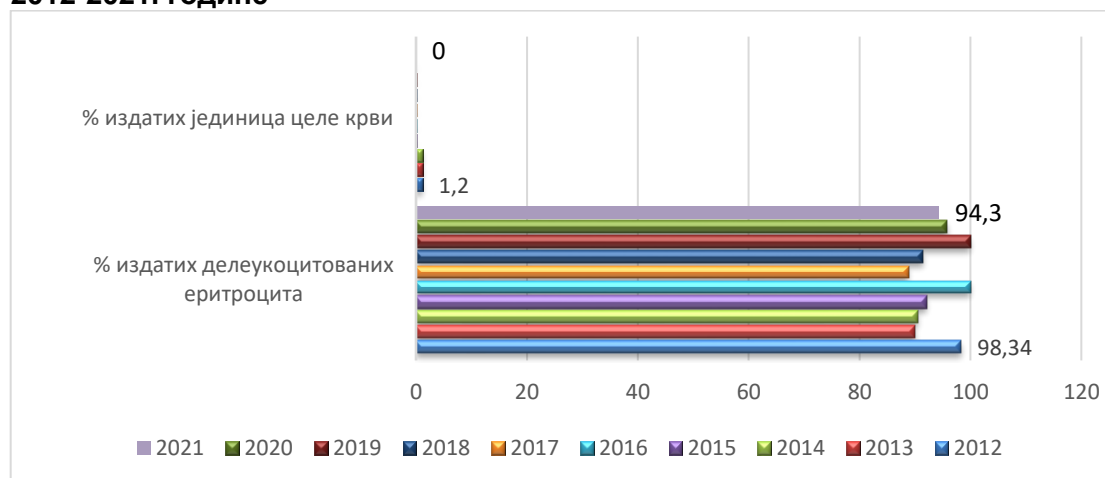
У току 2021. године није издата ни једна јединица целе крви, као и прошле године, док је 2019. године издато 5 јединица целе крви, а 2018. године чак 30 јединица целе крви. Укупан број издатих делеукоцитованих еритроцита у 2021. години био је 42.161, што је најнижа вредност у посматраном преиоду (Графикон 4).

Графикон 4. Број издатих јединица целе крви и број издатих делеукоцитованих еритроцита у Институту за трансфузију крви Србије, 2012-2021. године

У 2021., као и 2020. години није било издатих јединица целе крви, док је проценат издатих јединица целе крви у 2019. години био 0,01%, а у 2018. години 0,04%. Процент издатих јединица делеукоцитованих еритроцита у 2021. години је износио 94,3%, што је мање у односу на претходну годину (96%), затим 2012. (98%), као и 2016. и 2019. годину када је тај проценат износио 100%, а више у односу на остале посматране године (Графикон 5).

Графикон 5. Процент издатих јединица целе крви и проценат издатих делеукоцитованих еритроцита у Институту за трансфузију крви Србије, 2012-2021. године

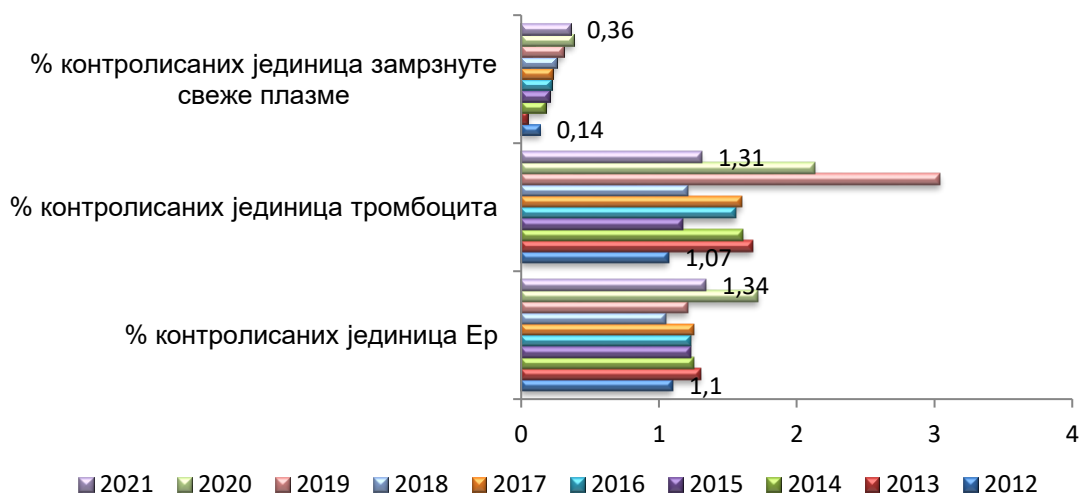
Иако се више не прати показатељ који се односи на укупан број лабораторијских анализа за болеснике, Институт за трансфузију крви Србије је урадио 487.712 анализа, што је више у односу на претходну годину, када је урађена 444.101 анализа. Од укупног броја анализа, била су 39.303 одређивања АВО/Rh крвних група, што је мање него претходне године (35.909); 44.792 интеракције (више у односу на претходну годину, када је било 43.132 интеракција); 265.860 имуносеролошких анализа (више него претходне године, када је урађено 237.065 имуносеролошких анализа); 11.512 основних тестова за хемостазу (више у односу на претходну годину, када је урађено 10.657); 3.893 специјална теста за хемостазу, више у односу на претходну годину, када их је урађено 3.219); 98.133 остале лабораторијске анализе (мање у односу на

претходну годину - 98.821) и 24.219 HLA тестова (мање у односу на претходну годину - 15.298). Ове анализе је обавило 28 лекара.

У Институту за трансфузију крви Србије формиран је регистар давалаца крви, примењује се упитник за даваоце крви, примењују се национални критеријуми за селекцију давалаца крви, као и национални алгоритам обавезних тестирања узорака крви давалаца на маркере трансфузијских трансмисивних инфекција. Примењују се и национални водичи за терапију компонентама крви. Успостављене су формалне процедуре за евидентирање посттрансфузијских реакција и стандардне оперативне процедуре рада за колекцију крви, процесирање и клиничку трансфузију, као и формалне процедуре за контролу квалитета компонента крви и формализоване процедуре за пријаву неусаглашености и инцидената. Такође су успостављене стандардне оперативне процедуре рада за тестирање крви и лабораторијску дијагностику. Води се евиденција о пријему и дистрибуцији јединица крви узетих из других установа.

У Институту за трансфузију крви Србије, од 51.357 произведених јединица еритроцита контролисано је 688 јединица, па је проценат контролисаних јединица 1,34%, што је мање у односу на претходну годину (2,13%) (Графикон 6). Од 33.637 произведених јединица тромбоцита контролисано је 440 или 1,31%, мање у односу на претходну годину. Од 31.139 произведених јединица замрзнуте свеже плазме, контролисано је 112 или 0,36%.

Графикон 6. Процент контролисаних јединица продуката крви у Институту за трансфузију крви Србије 2012-2021. године

Према извештају о раду Комисије за унапређење квалитета, констатује се да у Институту постоји план сталног унапређења квалитета рада, годишњи програм провере квалитета стручног рада и план едукације за запослене. О раду Комисије за унапређење квалитета рада постоје записници који су доступни осталим запосленима у здравственој установи. Комисија годишње подноси извештај о остваривању плана унапређења квалитета рада директору и управном одбору. Постоји ажурирана интернет презентација здравствене установе. Није било ванредних провера квалитета стручног рада, нити приговора од стране пацијената упућених заштитнику пацијентових права. Није било наплаћених казни због непоштовања Закона о изложености становништва дуванском диму.

У Институту су истакнута обавештења за пацијенте о врсти здравствених услуга које се обезбеђују из средстава обавезног здравственог осигурања, о здравственим услугама које се не обезбеђују на терет обавезног здравственог осигурања, а у складу са актом којим се уређује садржај, обим и стандард права на здравствену заштиту из обавезног здравственог осигурања, о видовима и износу учешћа осигураних лица у трошковима здравствене заштите, као и ослобађање од плаћања учешћа, ценовник услуга које се не обезбеђују из средстава обавезног осигурања, обавештење о заштитнику пацијентових права, а постоји и кутија/књига за примедбе и жалбе пацијената. У 2021. години урађено је истраживање задовољства корисника услугама здравствене службе, као и анализа резултата. Урађено је и истраживање задовољства запослених, али није урађена анализа добијених резултата.

Чланови Комисије за унапређење квалитета рада су се састали само једном због епидемије, а сви договори и друге активности су обављане електронским путем. У 2022. години акредитовано је одељење за типизацију ткива од стране Европске федерације за имуногенетику.

Закључак

На основу анализе показатеља квалитета рада Института за трансфузију крви Србије у десетогодишњем периоду, може се констатовати да постоји тренд повећања броја давалаца крви, иако је 2020. година специфична због пандемијских услова и бележи се мањи број давалаца крви.

Просечан број прегледаних добровољних давалаца крви по лекару у 2020. и 2021. години је мањи у односу на претходне године, као и број давања крви ДДК по лекару. У односу на структуру кеса, постоји тенденција повећања прикупљених јединица крви „а450“, па се највећи број прикупљених јединица у посматраном периоду бележи током 2018. и 2019. године, с тим што последње две године представљају изузетак због пандемије. У претходне три године није регистрована ни једна јединица „а350“, што је у складу са праксом давања деривата крви, а не пуне крви која може изазвати бројне реакције код примаоца.

Процент издатих делеукоцитованих еритроцита (94%) смањен је у односу на претходну годину (96%), а није било издатих јединица целе крви. У 2021. години у односу на претходну годину смањен је проценат контролисаних јединица еритроцита и тромбоцита, као и контролисаних јединица замрзнуте свеже плазме.

У Институту за трансфузију крви Србије формиран је регистар давалаца крви, примењује се упитник за даваоце крви, примењују се национални критеријуми за селекцију давалаца крви, као и национални алгоритам обавезних тестирања узорака крви давалаца на маркере трансфузијских трансмисивних инфекција. Такође се примењују национални водичи за терапију компонентама крви. Успостављене су формалне процедуре за евидентирање посттрансфузијских реакција и стандардне оперативне процедуре рада за колекцију крви, процесирање и тестирање крви, клиничку трансфузију и лабораторијску дијагностику. Формализоване су процедуре за пријаву неусаглашености и инцидената. Успостављене су формалне процедуре за контролу квалитета компонента крви. Води се евиденција о пријему и дистрибуцији јединица крви узетих из других установа.

2. Институт за вирусологију, вакцине и серуме „Торлак“

Показатељи квалитета које прати Институт за вирусологију, вакцине и серуме „Торлак“ (у даљем тексту Институт „Торлак“) су:

- 1) Развијене смернице добре произвођачке праксе
- 2) Паралелни радни тимови за извођење анализа истог узорка
- 3) Број рекламација
- 4) Процент неусаглашености у систему управљања квалитетом
- 5) Процент успешно реализованих корективних мера

Према добијеном извештају за 2021. годину, Институт „Торлак“ има развијене смернице добре произвођачке праксе. Спроведене су инспекције од стране Министарства здравља и Агенције за лекове и медицинска средства и то:

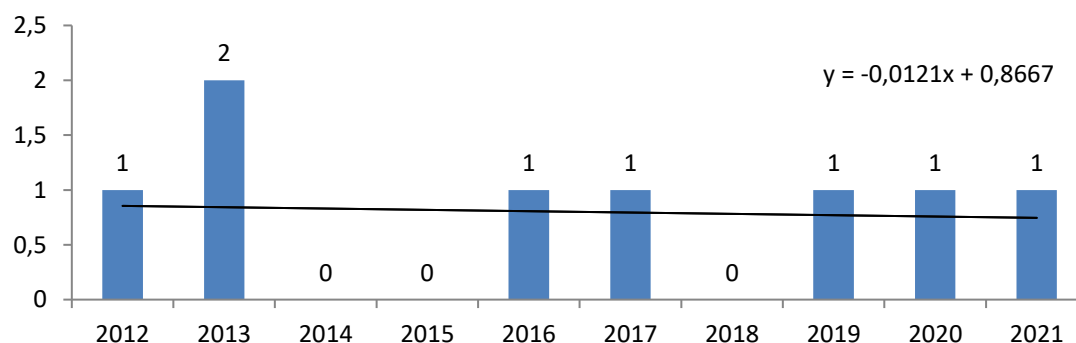
- провера испуњености услова за промет лекова на велико,
- утврђивање усаглашености производа лека TorVaxFlu® са смерницама добре произвођачке праксе,
- преиспитивање за дозволу за место производње за лек Гам-КОВИД-Вак (Спутник) компонента I и компонента II,
- утврђивање усаглашености производње лека Гам-КОВИД-Вак (Спутник) компонента I и компонента II са смерницама добре произвођачке праксе и
- преиспитивање за дозволу производње медицинских средстава класе Остала, категорија 06 - „in vitro“.

Обављена је редовна надзорна провера према стандарду ISO 13485 и директиве IVD 98/79/EC, која је спроведена од стране SIQ-а и ресертификациона провера према захтевима ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 и ISO 22000:2005 online путем.

Паралелни радни тимови за извођење анализа истог узорка спровели су анализу узорка лека Тетаваксал-Т®, ампуле 10x0,5mL, серија 0270220. Резултат анализе је показао да не постоји одступање од редовне анализе тј. проценат сагласности резултата износио је 100%.

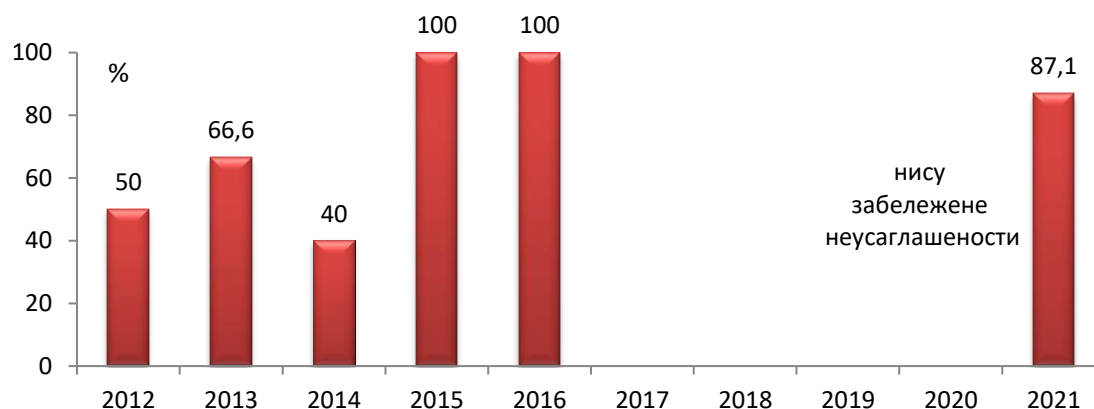
У 2021. години била је једна рекламација на квантитет и квалитет производа (Лиобиф таблете и ампуле). Највећи број рекламација био је у 2013., а ниједна у 2014., 2015. и 2018. години, а у осталим посматраним годинама по једна рекламација (Графикон 1).

Графикон 1. Укупан број рекламација у Институту „Торлак“ 2012-2021. године

Током 2017-2020. године нису забележене неусаглашености у систему управљања квалитетом у Институту „Торлак“, а у 2021. години их је било и предузето је 87% корективних мера (Графикон 2).

Графикон 2. Процент решених неусаглашености у систему управљања квалитетом са захтевом за хитне мере у Институту „Торлак“ 2012-2021. године

У извештају о стицању и обнови знања и вештина запослених за 2021. годину, наведено је да постоји план едукације за све запослене у здравственој установи. Одржано је 28 едукативних скупова и семинара у здравственој установи, што је мање у односу на претходну годину (када их је одржано 34). Од укупно 228 запослених (94 здравствена радника и 54 здравствена сарадника) 7,9% је бар једном о трошку установе похађало курс, семинар или учествовало на конгресу или стручном састанку из области која је релевантна за њихов стручни рад, што је као и у 2020. години, мање у односу на 2019. годину (када је бар једну едукацију о трошку установе похађало 17,1% запослених здравствених радника и сарадника). У 2021. години није било акредитованих програма континуиране медицинске едукације од стране Здравственог савета Србије, чији су носиоци запослени у овој установи.

Према извештају о раду Комисије за унапређење квалитета, констатује се да у Институту „Торлак“ постоји интегрисани План сталног унапређења квалитета рада и годишњи програм провере квалитета стручног рада. Комисија за унапређење квалитета рада одржала је 6 састанака у току 2021. године, а о раду Комисије постоје записници који су доступни осталим запосленима у овој установи. Комисија годишње подноси извештај о остваривању плана унапређења квалитета рада директору и управном одбору. Постоји ажурирана интернет презентација Института „Торлак“. Није било ванредних провера квалитета стручног рада, и наплаћених казни због непоштовања Закона о изложености становништва дуванском диму, као ни приговора пацијената. У Институту „Торлак“ су истакнута обавештења за пацијенте о врсти здравствених услуга које се обезбеђују из средстава обавезног здравственог осигурања, ценовник услуга које се не обезбеђују из средстава обавезног осигурања, обавештење о заштитнику пацијентових права, а постоји и кутија/књига за примедбе и жалбе пацијената. У 2021. години није обављено истраживање задовољства запослених.

Комисија за унапређење квалитета рада Института „Торлак“ планирала је да у 2021. години унапреди 6 показатеља квалитета рада, при чему их је оставрено 5 или 83,3%.

Закључак

На основу анализе показатеља квалитета рада Института „Торлак“ у 2021. години, била је једна рекламација на квантитет и квалитет производа (Лиобиф таблете и ампуле). Највећи број рекламација био је у 2013., а ниједна у 2014., 2015. и 2018. години, а у осталим посматраним годинама по једна. Током 2017-2020. године нису забележене неусаглашености у систему управљања квалитетом, а у 2021. години их је било и предузето је 87% корективних мера.

У 2021. години није било акредитованих програма континуиране медицинске едукације од стране Здравственог савета Србије, чији су носиоци запослени у овој установи. У 2020. као и у 2021. години, смањен је проценат запослених здравствених радника и сарадника који су бар једном о трошку установе похађали курс, семинар или учествовали на конгресу или стручном састанку из области која је релевантна за њихов стручни рад (8,5% у 2020., 7,9% у 2021.) у односу на 2019. годину (17,1%), услед пандемије Covid-19.

3. Институт за медицину рада Србије „Др Драгомир Карајовић“

Показатељи квалитета које прати Институт за медицину рада Србије „Др Драгомир Карајовић“ су:

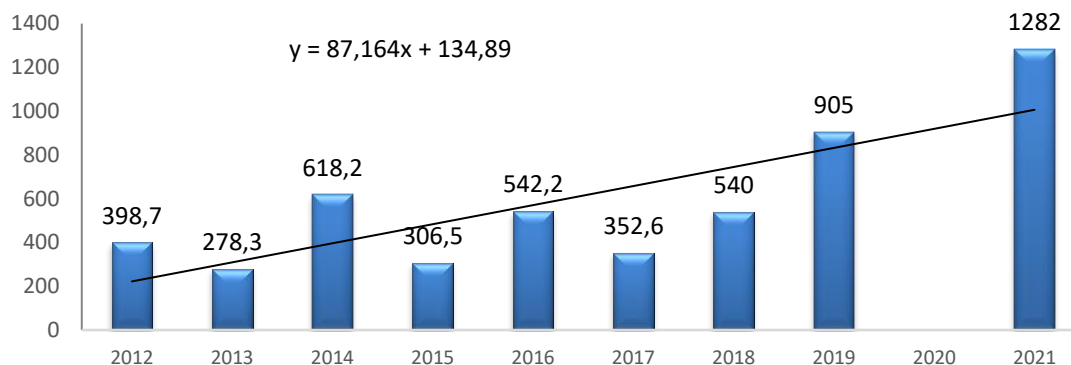
1. Просечан број превентивних лекарских прегледа запослених који раде на радним местима са повећаним ризиком по специјалисти медицине рада
2. Просечан број превентивних лекарских прегледа запослених који су изложени јонизујућем и нејонизујућем зрачењу у здравственој заштити по специјалисти медицине рада
3. Процент запослених који су обухваћени едукацијом о ризицима по здравље на радном месту
4. Број написаних и усвојених стручно методолошких упутстава у области медицине рада
5. Број утврђених професионалних обољења на територији Републике Србије
6. Постојање ажуриране интернет презентације Института за медицину рада Србије.

Због пандемије Covid-19 и реорганизације рада у ванредним околностима, Институт за медицину рада Србије „Др Драгомир Карајовић“ није био у могућности да прикупи и достави податке о показатељима квалитета за 2020. годину. У 2021. години подаци су достављени, а поређење показатеља је вршено у последњих 10 година (изузев 2020. године из претходно наведеног разлога).

Институт за медицину рада Србије „Др Драгомир Карајовић“ је у 2021. години имао 2 лекара специјалисте медицине рада, који су обављали превентивне прегледе запослених који раде на радним местима са повећаним ризиком, за дупло мање него 2019. године. Они су обавили 2.564 превентивна прегледа запослених на радним местима са повећаним ризиком, што је мање у односу на 2019. годину (3.437).

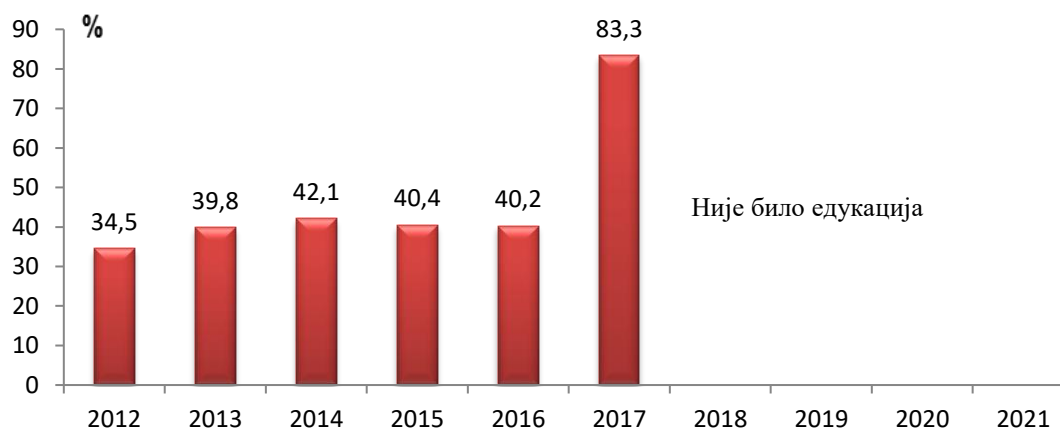
Просечан број прегледа запослених са повећаним ризиком на радном месту по лекару специјалисти медицине рада је износио 1.282, што је највише у односу на све године мерења. У посматраном деветогодишњем периоду број прегледа запослених са повећаним ризиком на радном месту по лекару специјалисти медицине рада има тренд пораста (Графикон 1).

Графикон 1. Просечан број превентивних лекарских прегледа запослених који раде на радним местима са повећаним ризиком по специјалисти медицине рада у Институту за медицину рада Србије, 2012-2021. године

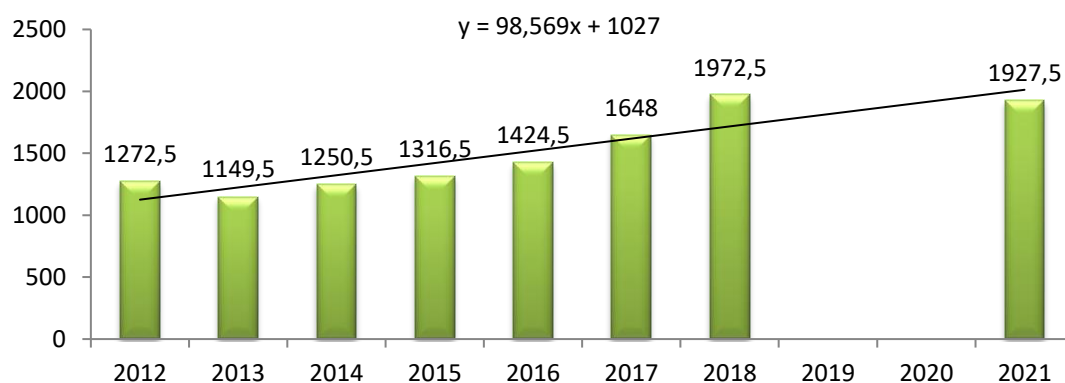
Институт у 2021., као и у 2018. и 2019. години није уговорио са послодавцима послове едукације о ризицима по здравље на радном месту, па није могуће приказати показатељ који се односи на број запослених код свих послодаваца, који су са Институтом уговорили послове едукације о ризицима по здравље на радном месту, као ни проценат запослених који су обухваћени едукацијом о ризицима по здравље на радном месту. Највећи проценат запослених који је Институт за медицину рада Србије обухватио едукацијом о ризицима по здравље на радном месту је био у 2017. години (Графикон 2).

Графикон 2. Процент запослених који је Институт за медицину рада Србије обухватио едукацијом о ризицима по здравље на радном месту

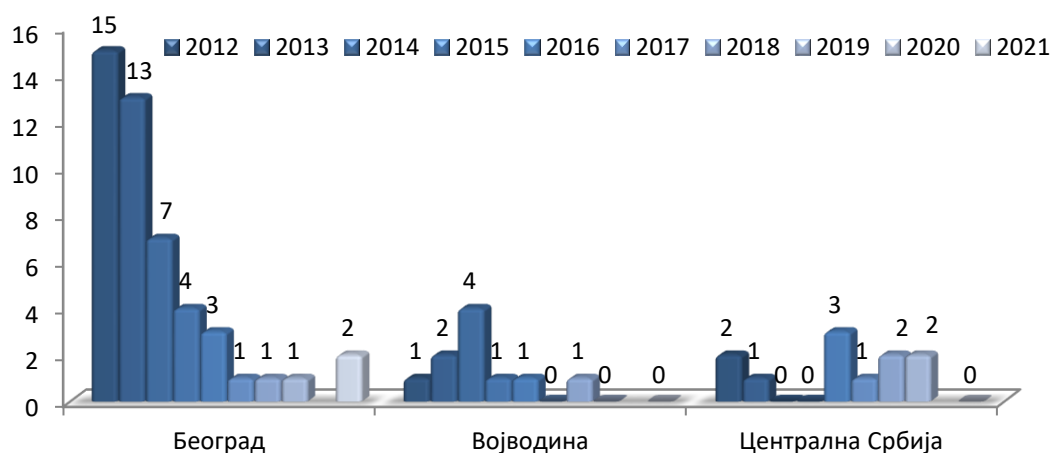
У Институту за медицину рада Србије, 2 лекара специјалисте медицине рада су обавила 3.855 превентивних прегледа запослених који су изложени јонизујућем и нејонизујућем зрачењу у здравственој заштити. Просечан број наведених превентивних прегледа у посматраном десетогодишњем периоду бележи растући тренд (Графикон 3). Подаци о броју превентивних прегледа запослених који су изложени оваквом зрачењу у здравственој заштити у 2019. и 2020. години нису достављени.

Графикон 3. Просечан број превентивних прегледа запослених који су изложени јонизујућем и нејонизујућем зрачењу у здравственој заштити, по специјалисти медицине рада у Институту за медицину рада Србије, 2012-2021. године

На територији Републике Србије су у 2021. години била утврђена и верификована 2 професионална обољења (за 1 мање у односу на 2019). Оба професионална обољења су верификована на територији града Београда (Графикон 4).

Графикон 4. Број утврђених и верификованих професионалних болести у Србији

У Институту постоји план едукације за све запослене. Одржан је 1 едукативни скуп у здравственој установи. Од 71 здравственог радника и сарадника запосленог у Институту, њих 15 или 21,1% је бар једном о трошку установе похађало курс, семинар или учествовао на конгресу или стручном састанку из области која је релевантна за њихов стручни рад. Била су 2 акредитована програма континуиране медицинске едукације од стране Здравственог савета Србије, а чији су носиоци били запослени у Институту, значајно мање него 2019. године (8). Написано је и усвојено 1 стручно-методолошко упутство у Центру за радиолошку заштиту. Пацијенти су поднели укупно 8 приговора, више него 2019. године (6).

Закључак

Због пандемије Covid-19 и реорганизације рада у ванредним околностима, Институт за медицину рада Србије „Др Драгомир Карајовић“ није био у могућности да прикупи и достави податке о показатељима квалитета за 2020. годину. У 2021. години подаци су достављени, а поређење показатеља је вршено у последњих 10 година (изузев 2020. године).

На основу анализе показатеља квалитета рада Института за медицину рада Србије „Др Драгомир Карајовић“, може се констатовати да је просечан број превентивних лекарских прегледа запослених који раде на радним местима са повећаним ризиком по специјалисти медицине рада у 2021. години (1.282) повећан у односу на 2019. годину (905) и да током протеклих 10 година има тренд раста.

У Институту за медицину рада Србије, обављено је 3.855 превентивних прегледа запослених који су изложени јонизујућем и нејонизујућем зрачењу у здравственој заштити. Просечан број наведених превентивних прегледа у посматраном десетогодишњем периоду бележи растући тренд.

У 2021. години су утврђена су 2 професионална обољења (за 1 мање у односу на 2019. годину), оба на територији града Београда. Запослени у Институту су током 2021. године написали 1 стручно-методолошко упутство.

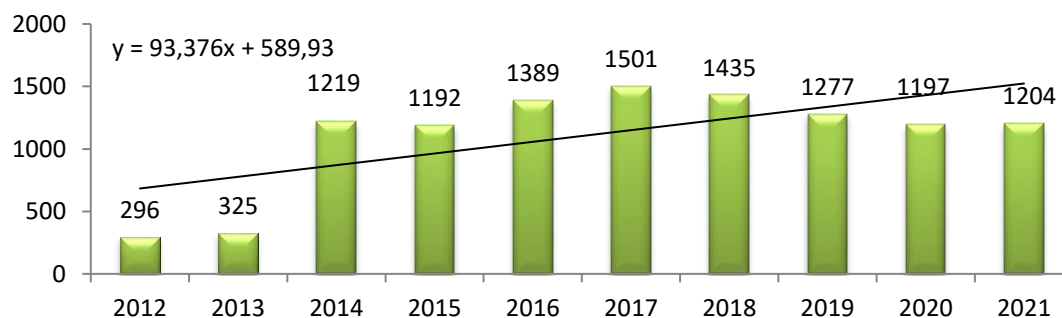
4. Институт за судску медицину Медицинског факултета Универзитета у Београду

Показатељи квалитета које прати Институт за судску медицину јесу:

1. Број обављених обдукција по лекару
2. Број обављених токсиколошких анализа по здравственом сараднику високе стручне спреме
3. Број вештачења судских списа по лекару
4. Број клиничких прегледа по лекару
5. Просечно време слања резултата обдукција за које није потребно радити додатне анализе
6. Просечно време слања резултата обдукција са додатним анализама

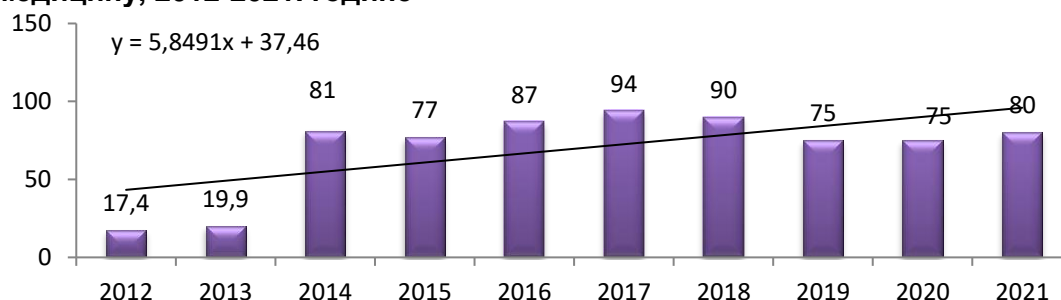
Институт за судску медицину Медицинског факултета Универзитета у Београду у 2021. години је обавио укупно 1.204 обдукције, што је за 7 обдукција више у односу на 2020. годину (Графикон 1).

Графикон 1. Број урађених обдукција у Институту за судску медицину, 2012-2021. године

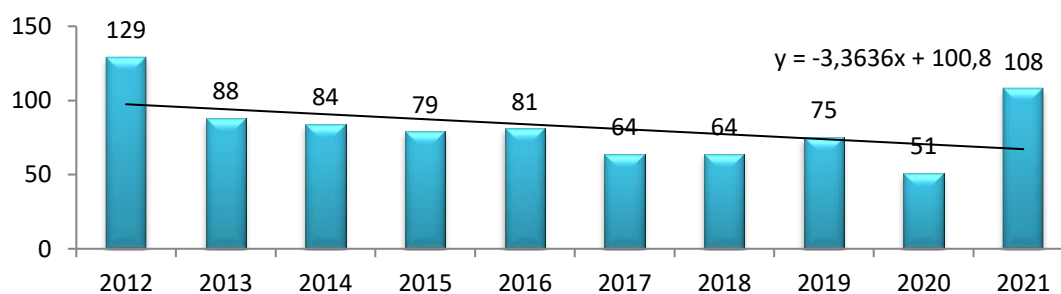
Број лекара у Институту за судску медицину у 2021. години износио је 17, од чега 15 лекара раде обдукције и 2 лекара који раде токсиколошке анализе. Укупан број урађених обдукција износио је 1.204, односно 80 обдукција по лекару. Тренд броја урађених обдукција, као и обдукција по лекару не може се коментарисати за цео период праћења, с обзиром да је дошло до промене у начину извештавања о овом показатељу, односно извештавање је усклађено са Методолошким упутством. Наиме, до 2014. године је извештавано само о броју клиничких обдукција, док су од 2014. године обухваћене све урађене обдукције - судске и клиничке. Ипак, од 2014. године до 2017. године уочава се тренд пораста просечног броја урађених обдукција по лекару специјалисти судске медицине, док је у протеклој години урађено већи број обдукција по лекару у односу на претходне две године (Графикон 2).

Графикон 2. Број урађених обдукција по лекару у Институту за судску медицину, 2012-2021. године

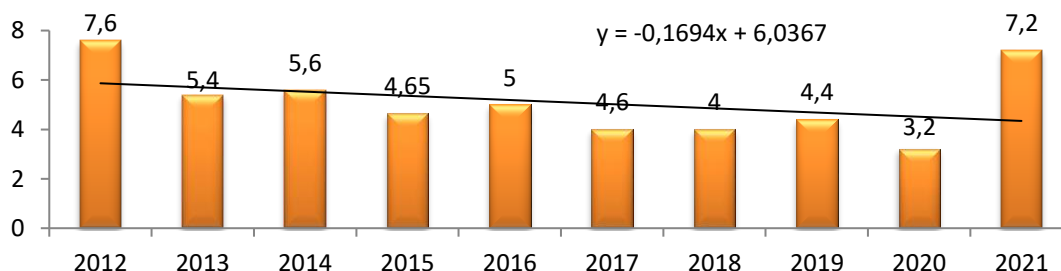
Укупан број обављених вештачења судских списа у 2021. години износио је 108, што је дупло више у односу на претходну годину (Графикон 3).

Графикон 3. Број вештачења судских списа у Институту за судску медицину, 2012-2021. године

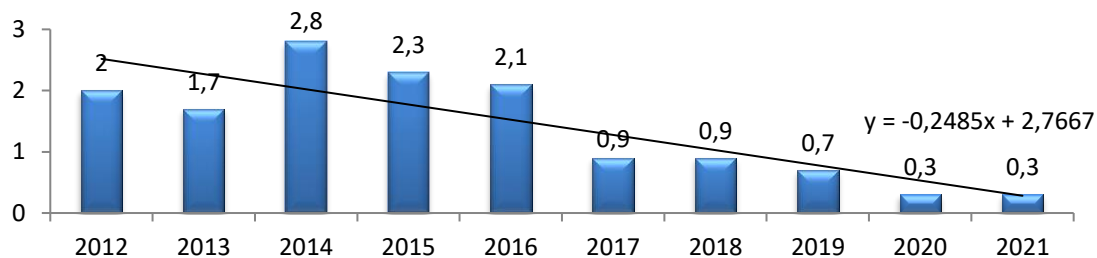
Број вештачења судских списа по лекару у Институту за судску медицину износио је у 2021. години 7,2, што је највише у претходних 8 година, а слично као 2012. године (Графикон 4).

Графикон 4. Број вештачења судских списа по лекару у Институту за судску медицину, 2012-2021. године

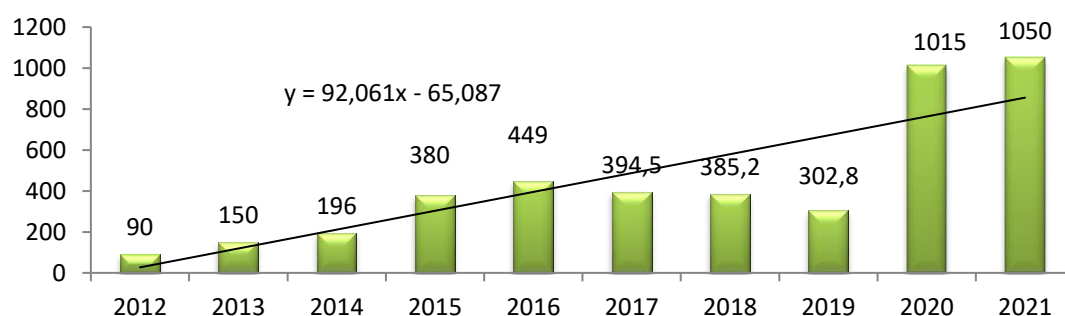
У 2021. години урађено је 5 клиничких прегледа, као и претходне године. Број клиничких прегледа по лекару износио је 0,3 (израчунато на 15 ангажованих лекара), што је исти број као и претходне године и најмање у периоду праћења (Графикон 5). Број урађених клиничких прегледа у свим годинама посматраног периода је мали и опада из разлога што установа нема уговор са Републичким фондом за здравствено осигурање за ову услугу.

Графикон 5. Број клиничких прегледа по лекару у Институту за судску медицину, 2012-2021. године

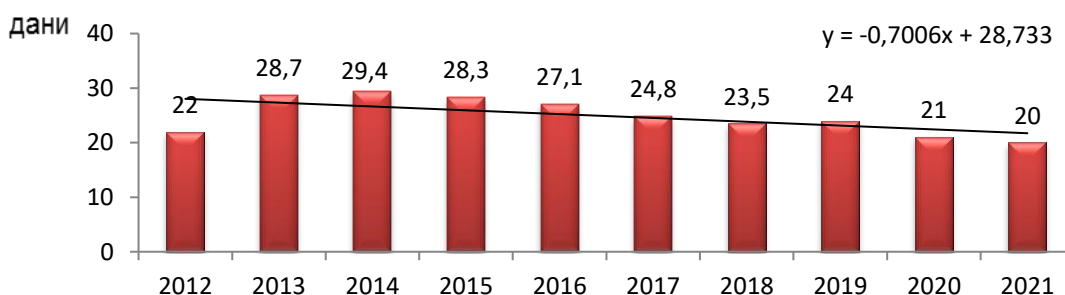
У 2021. години у Институту за судску медицину радила су 2 здравствена сарадника, док је 2020. године радио 1 здравствени сарадник. Ова 2 здравствена сарадника обавила су укупно 1.050 токсиколошких анализа, што је највећи број урађених токсиколошких анализа по сараднику у целом периоду праћења (Графикон 6).

Графикон 6. Број токсиколошких анализа по здравственом сараднику у Институту за судску медицину, 2012-2021. године

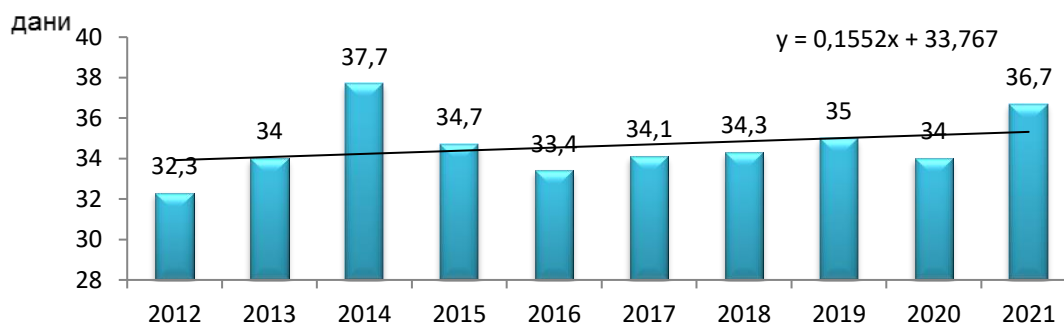
У 2021. години урађене су 442 обдукције без додатних анализа, што је мање у односу на 2020. годину, када их је било 493. Просечно време слања резултата обдукције без додатних анализа у 2021. години износило је 20 дана и најкраће је у десетогодишњем периоду праћења (Графикон 7).

Графикон 7. Просечно време слања резултата обдукције без додатних анализа у Институту за судску медицину, 2012-2021. године

Број обављених обдукција са додатним анализама био је у 2021. години 762, што је више у односу на претходну годину, када их је обављено 704. Просечно време слања резултата обдукција са додатним анализама износило је 36,7 дана, што је дуже у односу на 2020. годину (Графикон 8).

Графикон 8. Просечно време слања резултата обдукције са додатним анализама у Институту за судску медицину, 2012-2021. године

Закључак

Иако у последњих 10 година број вештачења судских списа има опадајући тренд, као и просечан број вештачења судских списа по лекару специјалисти судске медицине, у последњој години праћења овај број је знатно порастао.

На основу анализе показатеља квалитета Института за судску медицину, запажа се тренд повећања како броја урађених обдукција, тако и броја обдукција по лекару, мада се ови трендови не могу на исти начин коментарисати за цео период праћења, због промене у начину извештавања о овом показатељу. Свакако је овај тренд потребно и даље пратити, у дужем временском периоду.

Број токсиколошких анализа по здравственом сараднику током посматраног десетогодишњег периода има тренд пораста и у 2021. години забележен је највећи број урађених токсиколошких анализа по сараднику. Просечно време слања резултата обдукције без додатних анализа у периоду праћења има тренд смањења, док просечно време слања резултата обдукције са додатним анализама задржава константне вредности током периода праћења, уз мање варијације.

5. Завод за биоциде и медицинску екологију

Показатељи квалитета које прати Завод за биоциде и медицинску екологију су:

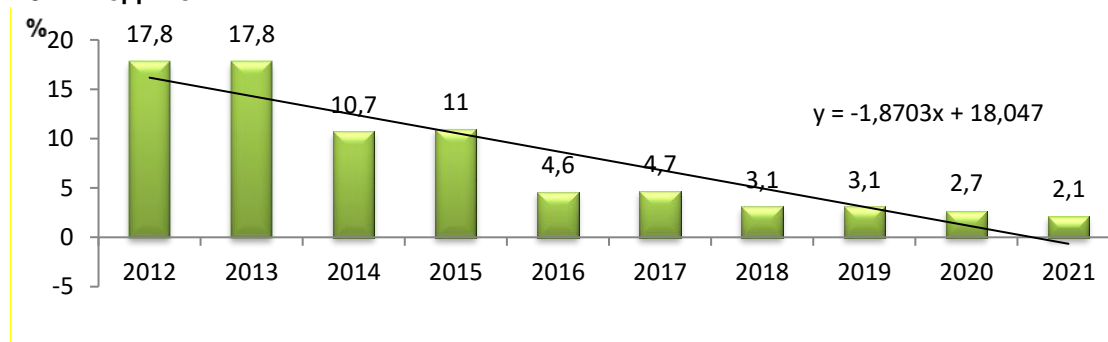
1. Процент корективних мера након оперативних излазака
2. Процент контролних излазака
3. Број обављених контрола о бројности популације одраслих комараца на терену
4. Постојање протокола за излазак екипе на терен у писаној форми

5. Постојање протокола за сузбијање ларви комараца у писаној форми.

Према достављеном извештају Завода за биоциде и медицинску екологију у 2021. години било је 105.440 оперативних излазака, односно плански изведених третмана, што је више у односу на претходну годину (када их је било 96.168). Број корективних мера предузетих након оперативних излазака у здравственим и другим установама од посебног значаја је износио 2.247, што је нешто мање у односу на претходну годину (2.671).

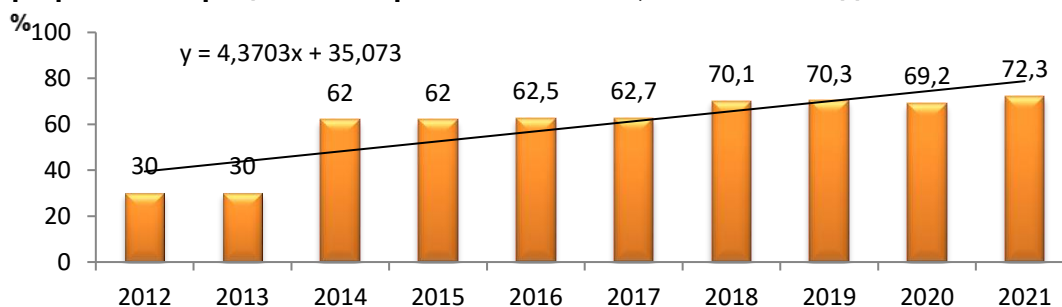
Процент корективних мера предузетих након оперативних излазака у здравственим и другим установама од посебног значаја има опадајући тренд током десетогодишњег периода праћења и у 2021. години има најниже вредности (Графикон 1).

Графикон 1. Процент корективних мера предузетих након оперативних излазака у здравственим и другим установама од посебног значаја, 2012-2021. године

У 2021. години било је 76.240 контролних излазака након извршеног третмана (ради процене биолошке ефикасности извршеног третмана), што је више у односу на претходну годину (када их је било 66.500) и процентуално највише контролних излазака у периоду праћења (Графикон 2).

Графикон 2. Процент контролних излазака, 2012-2021. године

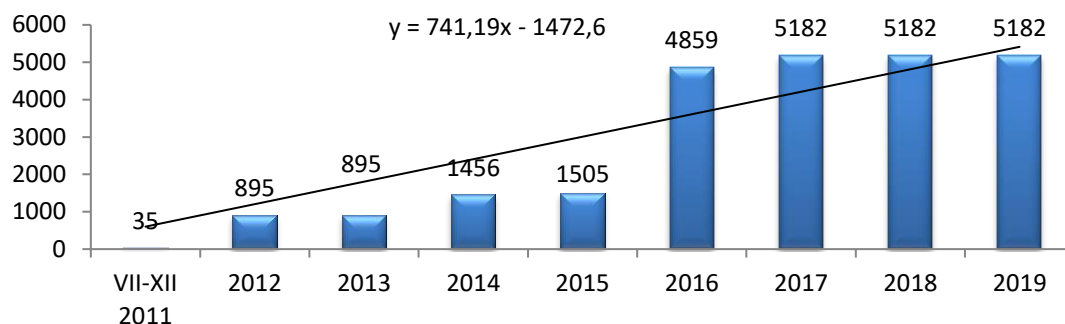
У 2019. години обављене су 5.182 контроле бројности популације комараца, што је једнако као и у 2017. и 2018. години, а овај број контрола је у 2019. години био највећи у периоду од када се овај податак прати (Графикон 3).

Пораст у броју обављених контрола о бројности популације одраслих форми комараца на терену 2012. године настао је као последица промене методологије по налогу Министарства за заштиту животне средине, јер Институт поред контроле врши и надзор и мониторинг, па су сви ти поступци ушли у овај број. И према новијој методологији, од 2012. до 2019. године бележи се тренд пораста броја обављених контрола о бројности популације одраслих форми комараца на терену, па је број обављених контрола у

претходне две године највећи у посматраном периоду (Графикон 3). У 2020. и 2021. години није достављен овај податак.

Графикон 3. Број обављених контрола о бројности популације одраслих форми комараца на терену, 2011-2019. године

У Заводу за биоциде и медицинску екологију развијени су: Протокол за излазак екипа на терен, Протокол за сузбијање ларви комараца, Протокол за стерилизацију у комори.

Према извештају о раду Комисије за унапређење квалитета, констатује се да у Заводу постоји план сталног унапређења квалитета рада, годишњи програм провере квалитета стручног рада и план едукације за запослене. У 2021. години је урађено истраживање задовољства корисника услугама здравствене службе, као и истраживање задовољства запослених и анализа добијених резултата.

Одржано је 15 едукативних скупова и семинара у здравственој установи. Од 86 здравствених радника и здравствених сарадника запослених у Институту, њих 41 (47,7%) је бар једном о трошку установе похађао курс, семинар или учествовао на конгресу или стручном састанку из области која је релевантна за њихов стручни рад. Било је 14 акредитованих програма континуиране медицинске едукације од стране Здравственог савета Србије, чији су носиоци били запослени у овој здравственој установи, као и претходне године.

Комисија за унапређење квалитета рада Завода је планирала да у 2021. години унапреди 10 показатеља квалитета здравствене заштите и планирани показатељи су унапређени. Спроведене су две предложене препоруке из последњег Извештаја о унутрашњој провери квалитета стручног рада.

Закључак

На основу анализе показатеља квалитета рада Завода за биоциде и медицинску екологију у последњих десет година, може се констатовати да проценат корективних мера предузетих након оперативних излазака у здравственим и другим установама од посебног значаја има опадајући тренд у посматраном периоду праћења.

Повећава се проценат контролних излазака (након извршеног третмана) ради процене биолошке ефикасности извршеног третмана, а у 2021. години износи 72,3%, што је највише у целом периоду праћења.

6. Завод за психофизиолошке поремећаје и говорну патологију „Проф. др Цветко Брајовић“

Завод за психофизиолошке поремећаје и говорну патологију „Проф. др Цветко Брајовић“ прати показатеље квалитета предвиђене у члану 9. тач. 1) до 5) и тач. 9), члану 17. тач. 1) до 5) и члану 19. тач. 3) и 4) Правилника о показатељима квалитета здравствене заштите.

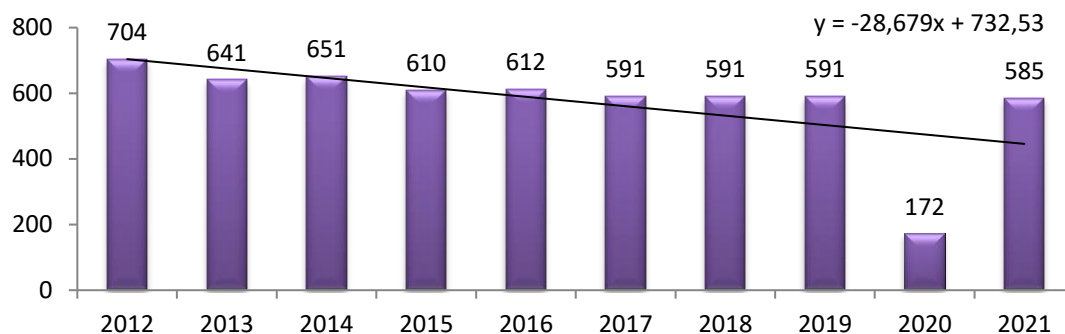
Ти показатељи су:

1. Процент деце у седмој години живота обухваћене локалном апликацијом концентрованих флуорида
2. Процент деце у дванаестој години живота обухваћене локалном апликацијом концентрованих флуорида
3. Процент деце у седмој години живота са свим здравим зубима
4. Процент деце у дванаестој години живота са свим здравим зубима
5. КЕП код деце у дванаестој години живота
6. Процент пацијената старијих од осамнаест година живота код којих је конзервативно третирана пародонтопатија (није обавезно праћење овог показатеља квалитета)
7. Просечна дужина чекања на заказани први преглед
8. Укупан број сати у недељи када служба ради поподне
9. Број дана у месецу када је омогућено заказивање специјалистичко-консултативних прегледа
10. Процент заказаних посета у односу на укупан број посета у специјалистичко-консултативној служби
11. Процент пацијената који су примљени код лекара у року од 30 минута од времена заказаног термина
12. Просечна дужина болничког лечења
13. Просечан број медицинских сестара по заузетој болничкој постељи

Од 01.07.2011. године, због промене Правилника о показатељима квалитета здравствене заштите, више се не прате показатељи: просечан број упута по лекару, просечан број упута за лабораторију по лекару на 100 посета, просечан број упута за рентген по лекару на 100 посета, просечан број упута за ултразвук по лекару на 100 посета, просечан број упута за специјалистичко-консултативни преглед по лекару на 100 посета, просечан број посета по стоматологу, проценат деце у седмој години живота са заливеним фисурама на првом сталном молару, проценат пацијената који су добили најмање једну пломбу и проценат заказаних посета у односу на укупан број посета у специјалистичко-консултативној служби. Додати су следећи показатељи: проценат деце у седмој години живота са свим здравим зубима, проценат деце у дванаестој години живота са свим здравим зубима и проценат пацијената који су примљени код лекара у року од 30 минута од времена заказаног термина.

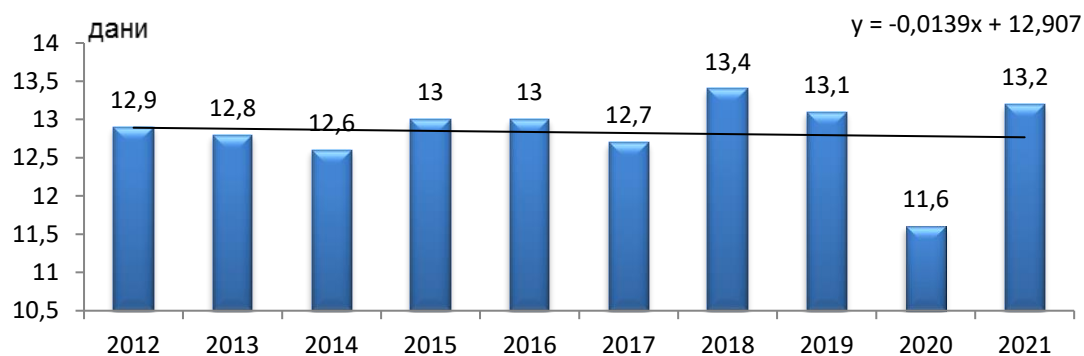
Завод за психофизиолошке поремећаје и говорну патологију „Проф. др Цветко Брајовић“ располаже са 30 постеља у стационару. У стационару се хоспитализују оболела деца, као и њихови родитељи који се едукују за наставак терапије у кућним условима. У 2021. години било је 585 хоспитализованих пацијената, док су у претходној години хоспитализована укупно 172 пацијента. Услед епидемије COVID-19, у 2020. години рад стационара је прекинут од 18.03.2020. године, а од 02.09.2020. се обављао у режиму дневне болнице, што објашњава мали број хоспитализованих у тој години (Графикон 1).

Графикон 1. Број хоспитализованих болесника у Заводу за психофизиолошке поремећаје и говорну патологију, 2012-2021. године

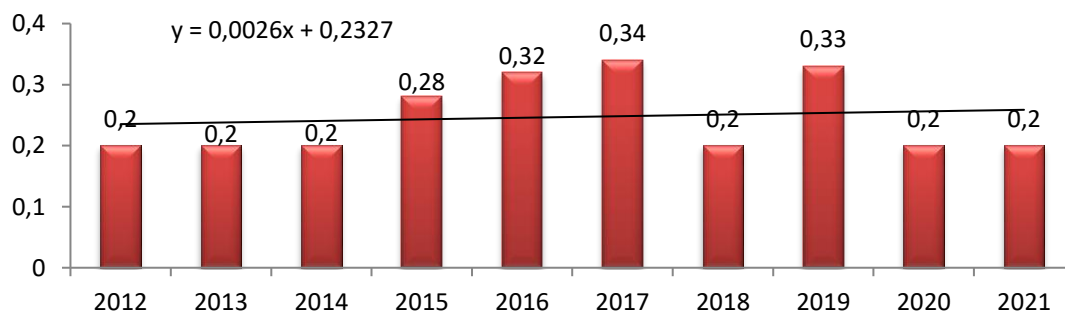
У таквој организација рада, у складу са бројем примљених лица, остварено је и значајно мање дана болничког лечења у 2021. години 749 (и то 658 дана болничког лечења у стационару и 91 дан болничког лечења у дневној болници). Просечна дужина болничког лечења била је 13,2 дана, што је дуже у односу на претходну годину (Графикон 2).

Графикон 2. Просечна дужина болничког лечења у Заводу за психофизиолошке поремећаје и говорну патологију, 2012-2021. године

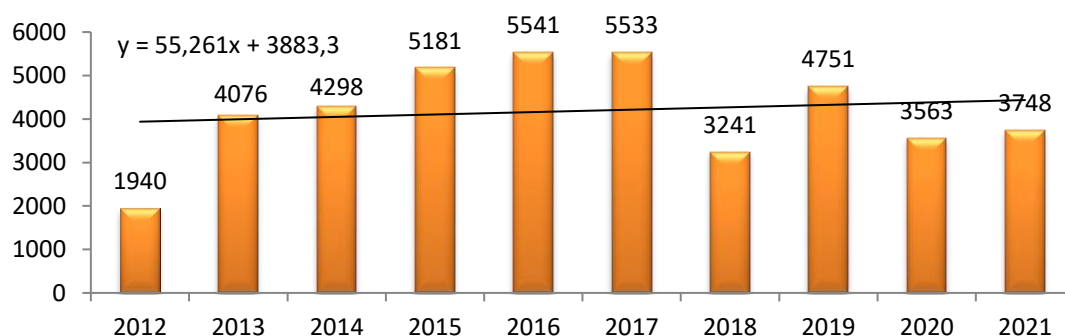
У стационару је било ефективно ангажовано 7 медицинских сестара, што је исти број као и претходне године. Број медицинских сестара по заузетој болничкој постељи један је од показатеља квалитета и у 2021. години у Заводу за психофизиолошке поремећаје и говорну патологију износио је 0,2. Ово није директан показатељ квалитета, већ указује на обим рада и коришћења капацитета болница, односно указује на аспекте који утичу на квалитет (Графикон 3).

Графикон 3. Просечан број медицинских сестара по заузетој постељи у Заводу за психофизиолошке поремећаје и говорну патологију, 2012-2021. године

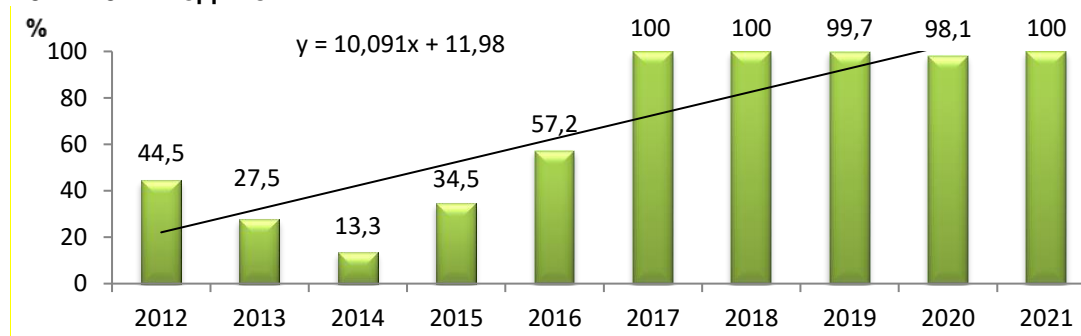
У Заводу је у 2021. години обављено укупно 11.706 специјалистичко-консултативна прегледа, што је више него дупло више у односу на претходну годину (када је било 5.392 специјалистичка прегледа). Од овог броја, било је 1.653 педијатријска прегледа, 1.728 прегледа неуролога, 12.668 прегледа психијатра, 2.353 прегледа неуропсихијатра и 3.304 прегледа физијатра. Укупан број првих амбулантних специјалистичких прегледа је износио 3.748, што је више у односу на претходну годину (Графикон 4). Број амбулантних специјалистичких прегледа у посматраном деветогодишњем периоду има тренд пораста.

Графикон 4. Број првих амбулантних специјалистичких прегледа у Заводу за психофизиолошке поремећаје и говорну патологију, 2012-2021. године

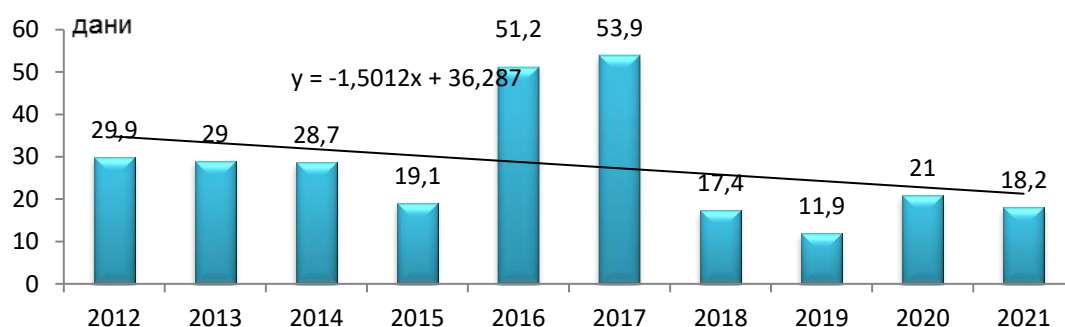
Заказан први амбулантни специјалистички преглед имали су сви прегледани пацијенти (Графикон 5). Ово се може објаснити имплементацијом система заказивања прегледа путем јединственог здравственог информационог система (ИЗИС), који се примењује у свим здравственим установама и подразумева обавезу заказивања прегледа.

Графикон 5. Процент заказаних првих амбулантних специјалистичких прегледа у Заводу за психофизиолошке поремећаје и говорну патологију, 2012-2021. године

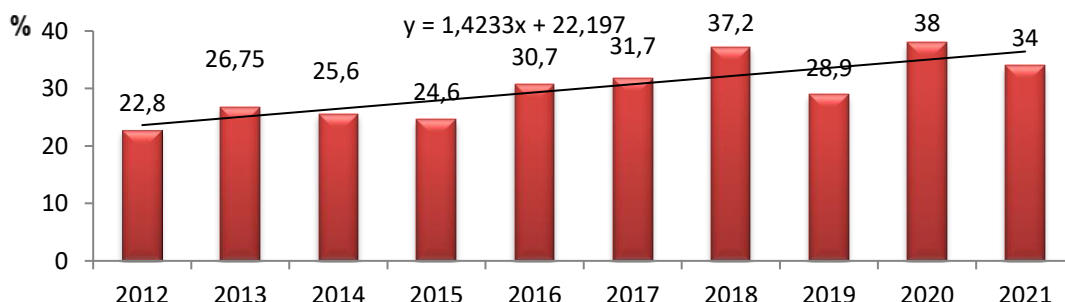
Просечна дужина чекања на заказани први преглед била је 18,2 дана, што је нешто краће у односу на претходну годину, када се у просеку на први преглед чекало 21 дан (Графикон 6). На заказани преглед педијатра, неуролога и дечјег психијатра у просеку се чекало 30 дана, док се на неуропсихијатријски преглед чекало 1 дан.

Графикон 6. Просечна дужина чекања на заказани први амбулантни специјалистички преглед у Заводу за психофизиолошке поремећаје и говорну патологију, 2012-2021. године

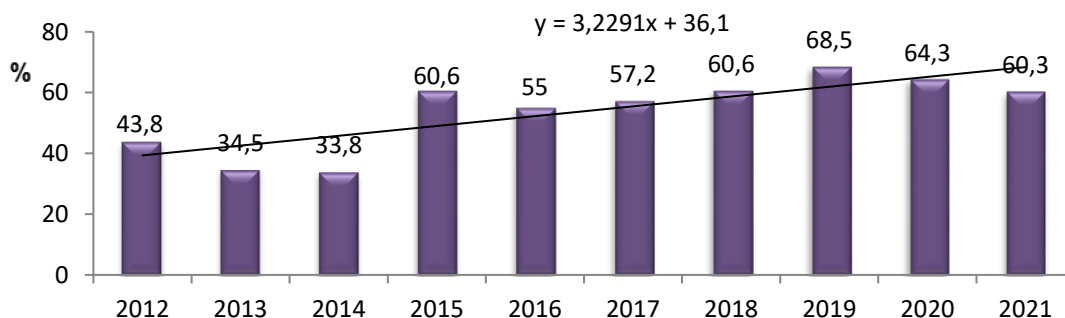
Стоматолошку здравствену заштиту у Заводу у 2021. години су пружала 3 стоматолога. Од укупно 179 деце у 7. години живота, систематским стоматолошким прегледом је обухваћено 156 или 87,2% (удео је исти као и претходне године). Од укупног броја прегледане деце код стоматолога, 53 деце је било са свим здравим зубима (34%), нешто мање у односу на претходну годину (Графикон 7). Запажа се да расте удео деце са свим здравим зубима, током периода праћења.

Графикон 7. Процент деце у седмој години живота са свим здравим зубима

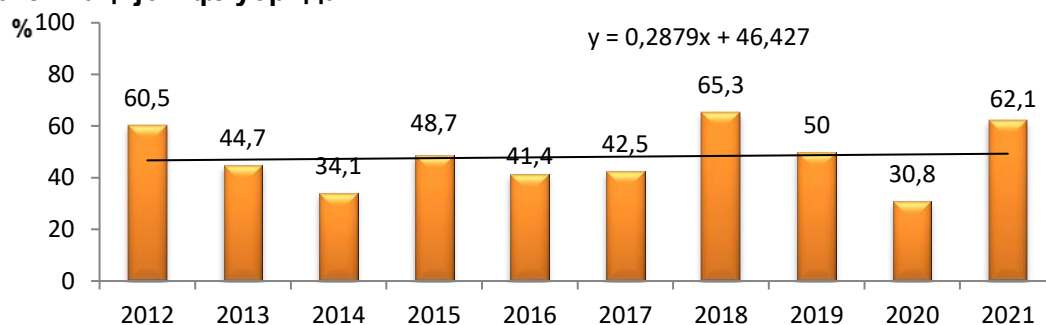
У 2021. години било је 94 деце у 7. години живота обухваћене локалном апликацијом флуорида (60,3%), што је мање у односу на претходне две године (Графикон 8), мада у десетогодишњем периоду праћења расте удео деце у 7. години живота која су обухваћена локалном апликацијом флуорида.

Графикон 8. Процент деце у 7. години живота обухваћених локалном апликацијом флуорида

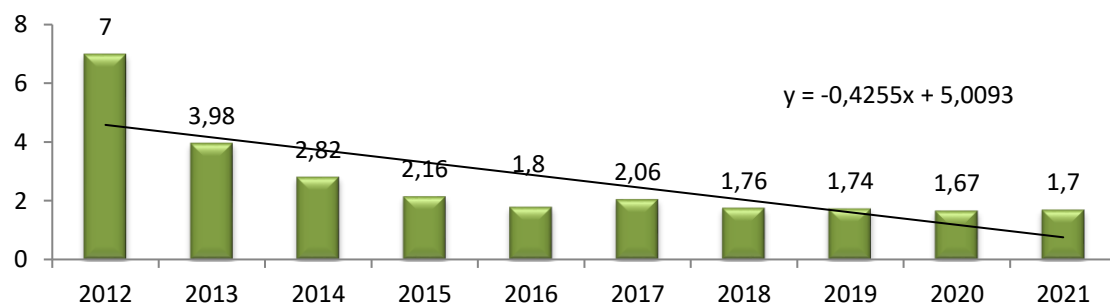
Од 68 деце у 12. години живота, систематским стоматолошким прегледом је обухваћено 66 деце или 97%, што је више у односу на претходну годину, када их је било обухваћено 84,8%. Са свим здравим сталним зубима било је 19 деце (или 28,8%, што је мање у односу на претходну годину, када је удео деце са свим здравим сталним зубима био 34,6%). Број деце старости 12 година обухваћене локалном апликацијом флуорида је износио 41, односно 62,1%, што је дупло више у односу на претходну годину (Графикон 9).

Графикон 9. Процент деце у 12. години живота обухваћене локалном апликацијом флуорида

КЕП представља индекс кариозних, екстрахираних и пломбираних зуба и важан је показатељ квалитета, који се прати код дванаестогодишњака. Код деце у 12. години живота у 2021. години било је 63 каријесна зуба, 22 извађена и 45 пломбираних зуба. КЕП код деце у 12. години у 2021. години износи 1,74 и има нешто већу вредност у односу на претходну годину, када је био најмањи у периоду мерења, али и даље је приметан и изразит тренд смањења током периода праћења (Графикон 10).

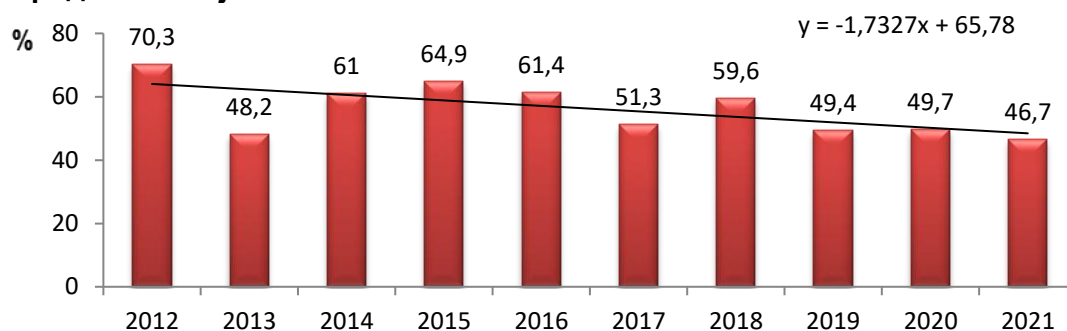
Графикон 10. КЕП у 12. години

Према извештају стоматолошке здравствене заштите од 44 детета у 7. разреду основне школе, њих 37 (84,1%) је обухваћено систематским стоматолошким прегледом, при чему је у 14 случајева утврђено присуство ортодонтских аномалија, а 9 деце нису на ортодонтској терапији. У 2021. години код 64,3% прегледане деце у 7. разреду основне школе, утврђено је присуство нелечених ортодонтских аномалија.

Пацијенти старији од 18 година остварили су 135 стоматолошких прегледа, а проценат пацијената којима је конзервативно третирана пародонтопатија износио је 46,7%, што је нешто мање у односу на претходну годину. И у целом периоду праћења, запажа се тренд смањења вредности овог показатеља (Графикон 11).

Графикон 11. Процент корисника код којих је конзервативно третирана пародонтопатија

Према Извештају Комисије за унапређење квалитета рада, у Заводу за психофизиолошке поремећаје и говорну патологију „Проф. др Цветко Брајовић“ постоји план унапређења квалитета, програм провере квалитета стручног рада и план едукације за запослене. Комисија за унапређење квалитета рада је одржала 12 састанака у 2021. години, а о раду Комисије постоје записници који су доступни осталим запосленима у Заводу. У Заводу су истакнута обавештења за пацијенте о врсти здравствених услуга које се обезбеђују из средстава обавезног здравственог осигурања, ценовник услуга које се не обезбеђују из средстава обавезног осигурања, обавештење о заштитнику пацијентових права, а постоји и кутија/књига за примедбе и жалбе пацијената.

У Заводу је било 2 поднета приговора пацијената на поступак здравствених радника и спроведене 2 ванредне провере квалитета стручног рада. Није било мандатних казни наплаћених због непоштовања Закона о изложености становништва дуванском диму. Постоји ажурирана интернет презентација установе.

Током 2021. године урађено је истраживање задовољства запослених, као и анализа добијених резултата. Урађена је и анализа о задовољству корисника услугама здравствене службе. У Заводу је током 2021. године планирано унапређење једног показатеља квалитета рада и то је остварено. С обзиром на ситуацију са пандемијом, рад установе је стално прилагођаван донетим препорукама.

Закључак

На основу анализе показатеља квалитета рада Завода за психофизиолошке поремећаје и говорну патологију „Проф. др Цветко Брајовић“ у последњих десет година, може се констатовати да је у оквиру стационарне делатности просечна дужина болничког лечења око 13 дана током целог посматраног периода, док је број хоспитализованих пацијената око 600. Услед епидемије COVID-19, рад стационара у Заводу је прекинут у марту 2020. године, што се одразило на мањи број хоспитализованих лица у претходној години (172). Број ефективно ангажованих медицинских сестара по заузетој постељи у претходне две године износио је 0,2.

У оквиру амбулантно-поликлиничке делатности, број првих прегледа има благо растући тренд уз варијације током посматраног периода. Расте и проценат заказаних првих прегледа, тако да су у последњој години праћења сви прегледи били заказани, што је последица увођења система обавезног електронског заказивања прегледа. Просечна дужина чекања на заказани први

преглед била је 18 дана, што је краће у односу на претходну годину када се на први преглед чекало 21 дан. У 2021. година на заказани преглед педијатра, неуролога и дечјег психијатра у просеку се чекало 30 дана, док се на неуропсихијатријски преглед чекало 1 дан.

У области стоматолошке здравствене заштите, систематским прегледом је обухваћено 87,2% деце у 7. години живота, са свим здравим зубима било је 34% деце, а локалном апликацијом флуорида обухваћено је 60,3% деце.

Стоматолошким прегледом је обухваћено 97% деце у 12. години живота, са свим здравим зубима је било 28,8% деце, а локалном апликацијом флуорида је обухваћено 62,1%, дупло више у односу на претходну годину (30,8%). КЕП индекс у 12. години износи 1,7, што је нешто виша вредност у односу на претходну годину, док током посматраног периода КЕП индекс има тренд смањења.

7. Градски завод за јавно здравље, Београд

У заводима/институтима за јавно здравље од 2012. године прате се следећи показатељи квалитета рада:

1. Просечан број едукација одржаних од стране здравствених радника и здравствених сарадника по запосленом;
2. Процент обележених датума по календару здравља;
3. Број обележених осталих датума;
4. Постојање ажуриране интернет презентације установе;
5. Доступност анализа здравственог стања становништва на интернет презентацији установе;
6. Доступност анализа показатеља квалитета рада на интернет презентацији установе;
7. Број месеци спровођења епидемиолошког надзора над болничким инфекцијама праћењем инциденције;
8. Број одељења на којима је извршен епидемиолошки надзор над болничким инфекцијама путем преваленције;
9. Процент броја вакциналних пунктова на којима је спроведена ревизија вакциналних картотека;
10. Учесће потврда о смрти у регистру за рак;
11. Национална екстерна контрола квалитета рада микробиолошких лабораторија;
12. Успешност у међулабораторијским испитивањима и поређењима у лабораторијама за физичка и физичко-хемијска испитивања;
13. Успешност у међулабораторијским испитивањима и поређењима у лабораторијама за санитарну микробиологију;
14. Процент стручних мишљења са предлогом мера за неисправне узорке у центру за хигијену и хуману екологију;
15. Постојање плана реаговања у ванредним ситуацијама у писаној форми;
16. Омогућена интерактивна комуникација запослених са корисницима на интернет презентацији здравствене установе;
17. Постојање саветовалишта за добровољно и поверљиво тестирање (ДПСТ).

Треба имати у виду да је предузимање мера и активности на сузбијању епидемије COVID-19 утицало на реализацију редовних активности Градског завода за јавно здравље Београд и током 2021. године.

У Градском заводу за јавно здравље, Београд у 2021. години одржане су 153 едукације, од тога 42 акредитоване (све екстерне) и 111 осталих (18 едукација едукатора и 93 друге едукације), (Графикон 1).

Графикон 1. Број одржаних едукација (акредитованих и осталих едукација) у периоду од 2013. до 2021. године

Укупан број одржаних едукација мањи је у односу на све претходне године, осим 2020. године. Међутим, треба имати у виду да је Центар за контролу и превенцију болести, због актуелне епидемиолошке ситуације и повећаног обима посла током 2021. године, одржао мањи број едукација, укупно 8 (у 2019. години број одржаних едукација у овом центру био је 38 што је око 11% од укупног броја одржаних едукација). Из истог разлога у Центру за микробиологију у 2020. години није одржана ниједна едукација (у 2019. години број одржаних едукација у овом центру био је 56 што је око 17% од укупног броја одржаних едукација). Највећи број акредитованих едукација, као и предходне године, организован је у Центру за промоцију здравља 29, а затим у Центру за информатику и биостатистику (6). Највећи просечан број едукација по запосленом био је у промоцији здравља (10,8), а најмањи у Центру за контролу и превенцију болести (0,12), (Табела 1).

Табела 1. Извештај о броју одржаних едукација у Градском заводу за јавно здравље, Београд у 2021. години

Организа- ционе јединице	Акредитоване едукације			Остале едукације		Укупан број едукација	Број здравствених радника/ сарадника	Просечан број едукација по запосленом
	Интерна едукација	Екстерна едукација	Укупно	Едукација едукатора	Друге едука- ције			
Промоција здравља	0	29	29	17	62	108	10	10.8
Анал., план. и орг. здр. заштите	0	3	3	0	5	8	16	0.5
Информатика и статистика	0	6	6	0	0	6	6	1.0
Контрола и превенција болести	0	2	2	0	6	8	65	0.12
Хигијена и хумана екологија	0	2	2	1	20	23	142	0.16
Микробиологија	0	0	0	0	0	0	70	0.0
УКУПНО	0	42	42	18	93	153	309	0.51

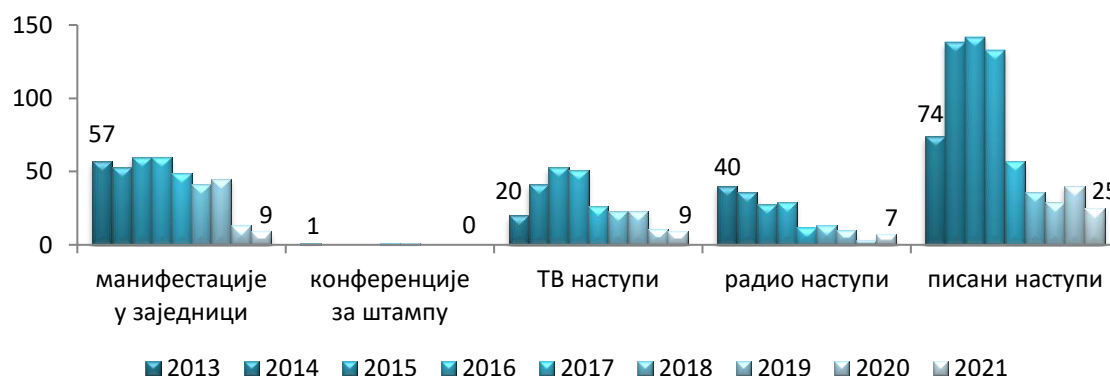
Градски завод за јавно здравље, Београд је обележио свих 10 предвиђених датума из Календара здравља: Национални дан без дуванског дима, Месец борбе против малигних болести, Светски дан вода, Светски дан здравља, Недеља здравља уста и зуба, Светски дан без дуванског дима, Светска недеља дојења, Светски дан срца, Месец правилне исхране и Светски дан борбе против ХИВ/АИДС. Укупно је одржано 9 манифестација у заједници, знатно мање него предходних година (у 2020. години их је било 13, 2019. 45, у 2018. 41, у 2017. 49, у 2016. и 2015- 60, у 2014- 53, а у 2013 - 57), 41 медијски наступ и то: на ТВ 9, на радију 7 и у писаним медијима 25. У току 2021. године није одржана ниједна конференција за штампу.

У односу на претходну годину, остварено је мање манифестација у заједници, ТВ наступа и текстова у штампи, а нешто више радио наступа (Графикон 2).

Табела 2. Број обележених датума по календару здравља, за 2021. годину

Календар здравља	Манифестација у заједници	Конференција за штампу	Медијски наступи			Број обележених датума по Календару здравља
			ТВ	радио	писани	
Национални дан без дуванског дима	1	0	0	0	3	1
Месец борбе против малигних болести	1	0	1	1	5	1
Светски дан вода	1	0	0	0	1	1
Светски дан здравља	1	0	1	1	2	1
Недеља здравља уста и зуба	1	0	0	0	1	1
Светски дан без дуванског дима	1	0	1	1	2	1
Светска недеља дојења	1	0	4	1	5	1
Светски дан срца	1	0	0	2	2	1
Месец правилне исхране	1	0	1	1	4	1
Светски дан борбе против HIV/AIDS	0	0	1	0	0	1
Укупно	9	0	9	7	25	10

Графикон 2. Обележени датуми по календару здравља према начину обележавања у периоду од 2013. до 2021. године

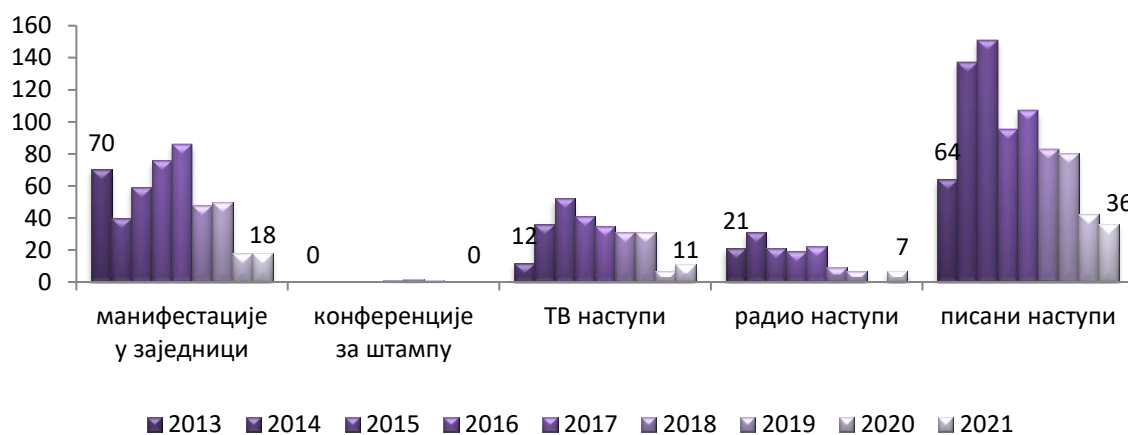

Градски завод за јавно здравље, Београд, обележио је укупно 18 датума ван календара здравља у 2021. години, што је за 2 више него претходне године и то: Европска недеља превенције рака грлића материце, Светски дан бубрега, Међународни дан деце оболеле од рака, Међународни дан физичке активности, Национална недеља дојења, Међународни дан детета, Међународни дан старијих особа, Светски дан против злоупотребе дрога, Национални дан борбе против рака дојке, Светски дан борбе против дијабетеса, Недеља превенције повреда у саобраћају, Светски дан сећања на жртве саобраћајних незгода, Дан здравих градова, Светски дан контрацепције, Светски дан менталног здравља, Међународни дан особа са инвалидитетом, Светски дан борбе против рака и Међународни месец борбе против рака дојке (Табела 3).

Укупно је одржано 18 манифестација у заједници и 54 медијска наступа, од тога: 11 ТВ наступа, 7 радио наступа и 36 наступа у писаним медијима (Графикон 3).

Треба имати у виду да Центар за контролу и превенцију болести, због актуелне епидемиолошке ситуације и повећаног обима посла током 2021. године, није доставио податке о обележеним даумима по календару здравља и ван календара здравља за 2021. годину, као и да је Центар за промоцију здравља вршио координацију, припрему и организацију медијских активности у вези са COVID-19 (1 манифестација у заједници, 8.360 медијских наступа, од чега 2.008 ТВ наступа, 403 радио наступа и 5.949 писаних).

Графикон 3. Обележени остали датуми (ван и из календара здравља), према начину обележавања у периоду од 2013. до 2021. године

Интернет презентација је ажурирана 12 пута у 2021. години. Омогућена је интерактивна комуникација са корисницима сајта. Доступна је анализа здравственог стања становништва, као и анализа показатеља квалитета здравствене заштите на интернет презентацији. У ГЗЗЈЗ постоји саветовалиште за добровољно и поверљиво тестирање на ХИВ.

Табела 3. Обележени остали датуми, према начину обележавања, за 2021. годину

Календар здравља	Манифестација заједници	Конференција за штампу	Медијски наступи			Број обележених датума
			ТВ	радио	писани	
Европска недеља превенције рака грлића материце	1	0	0	0	2	1
Међународни дан деце оболеле од рака	1	0	0	0	1	1
Светски дан бубрега	1	0	0	0	1	1
Национални дан борбе против рака дојке	1	0	0	0	2	1
Недеља превенције повреда у саобраћају	1	0	1	1	3	1
Дан здравих градова	1	0	0	0	2	1
Светски дан против злоупотребе дрога	1	0	1	0	2	1
Међународни дан физичке активности	1	0	0	0	3	1
Национална недеља дојења	1	0	4	2	4	1
Светски дан борбе против дијабетеса	1	0	0	0	3	1
Међународни дан старијих особа	1	0	1	1	1	1
Међународни дан детета	1	0	0	0	1	1
Светски дан сећања на жртве саобраћајних незгода	1	0	2	1	4	1
Светски дан контрацепције	1	0	0	0	1	1
Светски дан менталног здравља	1	0	2	2	3	1
Међународни дан особа са инвалидитетом	1	0	0	0	1	1
Светски дан борбе против рака	1	0	0	0	1	1
Међународни месец борбе против рака дојке	1	0	0	0	1	1
Укупно	18	0	11	7	36	18
COVID-19	1	0	2008	403	5949	

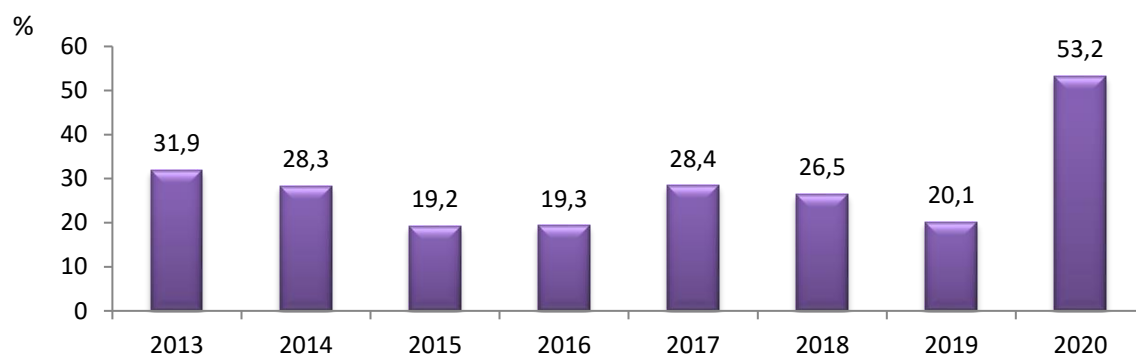
Надзор над болничким инфекцијама се врши најкраће један месец, на бар једном од 4 одељења са високим ризиком за настанак болничких инфекција (клиника/одељење хируршких грана – урологија, ортопедија, одељење жена порођених царским резом, ОРЛ, офталмологија, неонатологија, јединица интензивне неге). У 2021. години у надзору над болничким инфекцијама учествовао је по 1 лекар специјалиста епидемиологије и остварено је 120 месеци спровођења надзора, што је на нивоу из 2019. године и више него у 2020. години када је било остварено 96 месеци. Надзор над болничким инфекцијама праћењем преваленције у 2021. години (као и у предходним годинама) није био организован у ГЗЈЗ због тога што се Студија преваленције обавља у оквиру Националне студије преваленције која се спроводи на пет година, у складу са Правилником о спречавању, раном откривању и сузбијању болничких инфекција (Сл. гласник РС број 1/20).

У 16 домова здравља у Београду постоји 66 вакциналних пунктова. Градски завод за јавно здравље, Београд најмање једном годишње врши

ревизију картотеке на подручју сваке општине у Београду. У 2021. години, ревизија вакциналних картотека је извршена у свим пунктовима, исто као и претходних година.

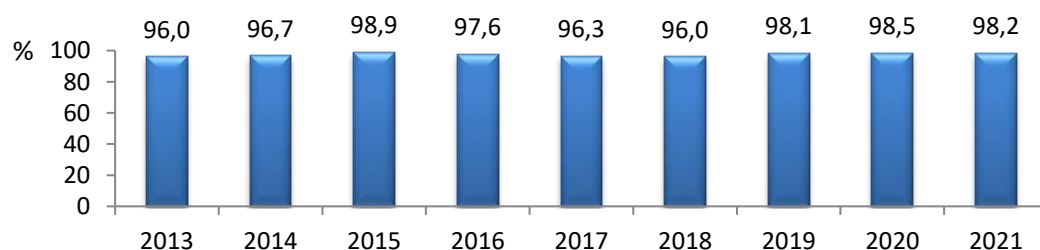
У току 2020. године пријављено је 4.585 случајева новооболелих/умрлих од рака (у 2013. години - 8.457, у 2014. години- 8.892, у 2015. години- 11.635, у 2016. години- 7.634, у 2017. години- 6.655, у 2018. години- 7.345 и у 2019. години- 7.945), а 2.441 или 53,2% пријављених Регистру само преко потврде о смрти, што је више од вредности овог показатеља у свим претходним годинама. Висок проценат случајева пријављених само преко потврде о смрти вероватно је у складу са епидемиолошком ситуацијом током 2020. године и непријављивања новооболелих од стране здравствених установа. Као и претходних година, проблем представља и то што установе не достављају благовремено извештаје већ често и након истека календарске године тј. након прикупљања овог показатеља, што је у 2021. години онемогућило представљање овог показатеља (Графикон 4).

Графикон 4. Учешће потврда о смрти у регистру за рак, 2013-2020. године

У оквиру извештаја о успешности у међулабораторијским испитивањима и поређењима у лабораторијама за физичка и физичко-хемијска испитивања за 2021. годину, била су 284 проверавана параметра (знатно више него предходне године када је био 131), а 279 параметара је било у границама дозвољених одступања (98,2%) (Графикон 5).

Графикон 5. Процент успешности у међулабораторијским испитивањима и поређењима у лабораторијама за физичка и физичко-хемијска испитивања, 2013-2021. године

У међулабораторијским испитивањима и поређењима у лабораторијама за санитарну микробиологију за 2021. годину, проверавано је 34 параметара (за 6 више него 2020. године) од којих су 32 била у границама дозвољених одступања (94,1%), нешто мање него претходне године (100%).

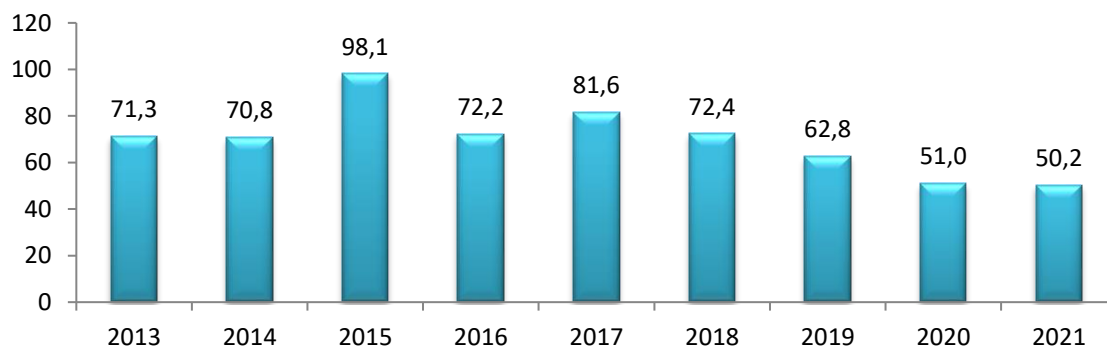
Извештај о контроли квалитета рада микробиолошких лабораторија у 2021. години није сачињен јер, због нерешеног статуса Референтне лабораторије за међулабораторијска испитивања, планирана активност није остварена.

У Центру за хигијену и хуману екологију дато је 4.895 стручних мишљења за неисправне узорке, и уз сва стручна мишљења за неисправне узорке предложене су и мере. То је више у односу на претходну годину, када је дато 3.845 стручних мишљења. Процент стручних мишљења са предлогом мера, као и претходне године, износио је 100%.

ГЗЗЈЗ има план реаговања у ванредним ситуацијама у писаној форми. Три мобилна тима су укључена у План реаговања у ванредним ситуацијама. Две мобилне епидемиолошке екипе обављају епидемиолошки надзор одмах по утврђивању настанка ванредне ситуације, као што су елементарне несреће и катастрофе у којима постоји опасност од појаве епидемија заразних болести, за време веће епидемије заразне болести, у случају појаве нове или недовољно познате заразне болести и у случају сумње на употребу биолошког агенса. План реаговања ажуриран је једном у 2021. години.

У Градском заводу за јавно здравље у току 2021. године је 50,2% запослених бар једном о трошку установе похађало курс, семинар или учествовало на конгресу или стручном састанку из области која је релевантна за њихов стручни рад (Графикон 6). Постоји план едукације за све запослене у здравственој установи. Одржано је 106 радионица, едукативних скупова и семинара, као и 21 програм континуиране медицинске едукације акредитоване од стране Здравственог савета Србије, а чији су носиоци (предавачи) запослени у Градском заводу за јавно здравље, Београд.

Графикон 6. Процент запослених здравствених радника који су учествовали у стицању знања, 2013- 2021. године

На основу Сумарног Извештаја Комисије за унапређење квалитета рада Градског завода за јавно здравље, Београд за 2021. годину, констатује се да је Комисија донела годишњи Програм провере квалитета стручног рада као и Интегрисани план сталног унапређења квалитета рада. Постоје извештаји (записници) о раду Комисије, који су доступни осталим запосленима. Комисија је поднела годишњи Извештај о остваривању плана унапређења квалитета рада директору и Управном одбору Завода. Комисија је одржала 1 састанак у 2021. години и то електронским путем. У овом периоду није било ванредних провера квалитета стручног рада. Приговора пацијената и мандатних казни наплаћених због непоштовања Закона о изложености дуванском диму није било.

У Заводу је на видном месту истакнуто обавештење о врсти здравствених услуга које се пацијенту као осигуранику обезбеђују из средстава обавезног

здравственог осигурања, као и услуге које се не обезбеђују на терет обавезног здравственог осигурања, обавештење о видовима и износу учешћа осигураних лица у трошковима здравствене заштите, као и ослобађања од плаћања учешћа. Ценовник здравствених услуга које се не обезбеђују из средстава обавезног здравственог осигурања, а које пацијент плаћа из сопствених средстава, истакнут је на видном месту. Крајем 2013. године заштитник права пацијената је измештен из здравствених установа и корисници су обавештени (на видном месту) о адреси Канцеларије за заштиту права пацијената. У ГЗЗЈЗ постоји кутија/књига за примедбе и жалбе пацијената.

Обављено је истраживање задовољства запослених и резултати су доступни свим запосленима на серверу Завода.

Комисија је за 2020. годину планирала да у сарадњи са Центрима унапреди један показатељ квалитета рада, и то просечан број едукација одржаних од стране здравствених радника и здравствених сарадника по запосленом. Укупан број едукација одржаних у Градском заводу за јавно здравље Београд у 2021. години повећао се у односу на претходну годину на 153 (са 146, односно за око 5%). Очекивани резултат био је 160 (повећње за око 10% у односу на претходну годину) и исти није достигнут због мера и активности које су предузимане на спречавању ширења инфекције COVID-19).

Део Интегрисаног плана сталног унапређења квалитета рада који се односи на унутрашњу проверу стручног рада реализован је у сарадњи са Центрима у све 3 области рада ГЗЗЈЗ, прикупљани су извештаји и спроведене мере од стране руководиоца.

Градски завод за јавно здравље, Београд је обележио свих 10 предвиђених датума из Календара здравља: Национални дан без дуванског дима, Месец борбе против малигних болести, Светски дан вода, Светски дан здравља, Недеља здравља уста и зуба, Светски дан без дуванског дима, Светска недеља дојења, Светски дан срца, Месец правилне исхране и Светски дан борбе против ХИВ/АИДС. Укупно је одржано 9 манифестација у заједници, знатно мање него предходних година (у 2020. години их је било 13, 2019. 45, у 2018. 41, у 2017. 49, у 2016. и 2015- 60, у 2014- 53, а у 2013 - 57), 41 медијски наступ и то: на ТВ 9, на радију 7 и у писаним медијима 25. У току 2021. године није одржана ниједна конференција за штампу.

Закључак

На основу анализе показатеља квалитета рада Градског завода за јавно здравље, може се констатовати да се предузимају све мере и активности на континуираном унапређењу квалитета рада установе. Посебно треба имати у виду да је предузимање мера и активности на сузбијању епидемије COVID-19 утицало на реализацију редовних активности Градског завода за јавно здравље Београд и током 2021. године.

У Градском заводу за јавно здравље је обележено свих 10 датума из Календара здравља. У односу на претходну годину, остварено је мање манифестација у заједници, ТВ наступа и текстова у штампи, а нешто више радио наступа. Одржане су 153 едукације, од тога 42 акредитоване (све екстерне) и 111 осталих (18 едукација едукатора и 93 друге едукације). Укупно је одржано 18 манифестација у заједници и 54 медијска наступа, од тога: 11 ТВ наступа, 7 радио наступа и 36 наступа у писаним медијима

У 2021. години у надзору над болничким инфекцијама учествовао је по 1 лекар специјалиста епидемиологије и остварено је 120 месеци спровођења надзора, што је на нивоу из 2019. године и више него у 2020. години када је било остварено 96 месеци. Надзор над болничким инфекцијама праћењем преваленције у 2021. години (као и у предходним годинама) није био организован у ГЗЈЗ због тога што се Студија преваленције обавља у оквиру Националне студије преваленције која се спроводи на пет година, у складу са Правилником о спречавању, раном откривању и сузбијању болничких инфекција (Сл. гласник РС број 1/20).

Задржан је изузетно висок проценат успешности у међулабораторијским испитивањима и поређењима у лабораторијама за физичка и физичко-хемијска испитивања (процент успешности је 98,2%). Извештај о контроли квалитета рада микробиолошких лабораторија није сачињен јер, због нерешеног статуса Референтне лабораторије за међулабораторијска испитивања, планирана активност није остварена.

У Центру за хигијену и хуману екологију дато је 4.895 стручних мишљења за неисправне узорке, и уз сва стручна мишљења за неисправне узорке предложене су и мере, а проценат стручних мишљења са предлогом мера је, као и претходне године, износио 100%.

ЗАКЉУЧАК АНАЛИЗЕ СА ПРЕДЛОГОМ МЕРА

У овој анализи је извршено поређење показатеља квалитета у последњих 10 година, за шест здравствених установа које обављају здравствену делатност на више нивоа у Београду - Институт за трансфузију крви Србије, Институт за вирусологију, вакцине и серуме „Торлак“, Институт за медицину рада Србије „Др Драгомир Карајовић“, Институт за судску медицину Медицинског факултета Универзитета у Београду, Завод за биоциде и медицинску екологију. Институт за медицину рада Србије „Др Драгомир Карајовић“, због пандемије Covid-19 није био у могућности да достави податке везано за показатеље квалитета за 2020. годину.

На основу анализе показатеља квалитета рада здравствених установа које обављају здравствену делатност на више нивоа здравствене заштите у посматраном периоду, може се констатовати да је унапређен највећи број показатеља квалитета и да су здравствене установе током година усвојиле културу сталног унапређења квалитета.

Организовано праћење и унапређење квалитета у овим здравственим установама обавља се од 2007. године, у складу са Правилником о показатељима квалитета здравствене заштите, а показатељи квалитета су дефинисани посебно за сваку од здравствених установа које обављају здравствену делатност на више нивоа у Београду. У складу са изменама Правилника о показатељима квалитета здравствене заштите, 2011. године, измењени су и неки показатељи квалитета рада ових установа. Узимајући у обзир да је од ових последњих промена показатеља квалитета прошло 10 година, као и да су показатељи квалитета специфични и различити за сваку од 7 установа, потребно је да се на основу досадашњег искуства у праћењу и унапређењу показатеља квалитета, а у сарадњи са сваком од установа појединачно, ревидирају постојећи показатељи и дефинише који су то показатељи који би, у актуелном контексту и на најбољи начин били у функцији

сталног унапређења квалитета у свакој од установа које обављају здравствену делатност на више нивоа здравствене заштите.

Здравствене установе које обављају здравствену делатност на више нивоа у Београду специфичне су како по својој делатности, структури и организацији рада, тако и по конкретним показатељима квалитета рада. Специфични показатељи квалитета представљају неопходан инструмент за праћење, оцену и стално унапређење квалитета, а основни циљ је да се на основу ових индикатора на објективан начин доносе закључци о квалитету и обезбеди процес сталног унапређења квалитета у здравственој установи. Због тога је важно да показатељи буду адекватно одабрани и да овај процес укључи њихову прецизну дефиницију, објашњења основних појмова, основа за увођење и разлога због којих је показатељ важан за процену квалитета, а онда и објашњење врсте показатеља (процесни, исходни), начина израчунавања, извора података (медицинска документација и евиденција) и димензија квалитета на које се показатељ односи. Такође, у свакој од установа треба инсистирати на тачној и потпуној евиденцији свих параметара неопходних за праћење дефинисаних показатеља.

Стално унапређење квалитета представља континуирани процес, чији је крајњи циљ достизање вишег нивоа ефикасности и успешности у раду и задовољства корисника и давалаца здравствених услуга и због тога је посебно важно да се показатељи квалитета за све здравствене установе континуирано прикупљају, прате, анализирају и периодично редифинишу.